

Smjernice

o jedinstvenoj implementaciji pune kumulacije i povrata carine među članicama CEFTA-e

Za izdavača

Deutsche Gesellschaft für
Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Sa sjedištem u
Bonn i Eschborn, Njemačka

Otvoreni Regionalni Fond za jugoistočnu Europu – Vanjska trgovina (ORF VT)

Zmaja od Bosne 7-7a

71000 Sarajevo

T: 00387 33 957 500

F: 00387 33 957 500

GIZ-BosnienHerzegovina@giz.de

www.giz.de

Svibanj 2019.

Dizajn i layout

TDP Sarajevo

Tekst

Branka Tudjen

GIZ je odgovoran za sadržaj ove publikacije.

Po nalogu

Saveznog ministarstva za ekonomsku suradnju i razvitak (BMZ) SR Njemačke

Sadržaj

Opće odricanje od odgovornosti.	5
Akronimi/kratice:	5
Definicije:	6
1 Uvod	9
2 Kontekst	10
3 Definicija pojma	11
4 Opći pregled - KUMULACIJA	12
4.1 Vrste kumulacije:	12
4.1.1 Bilateralna kumulacija	13
4.1.2 Dijagonalna kumulacija	15
4.1.3 Puna kumulacija	20
5 Specifičnosti pune kumulacije u zemljama članicama CEFTA-e	22
5.1 Ograničena primjena odstupanja.	22
5.1.1 Koji dokaz o podrijetlu treba izdati?	24
5.2 Izjava dobavljača (SD)	25
5.2.1 Izjava dobavljača (za jednu pošiljku)	26
5.2.2 Dugoročna izjava dobavljača	26
5.2.3 Popunjavanje Izjave dobavljača.	28
5.2.4 Čuvanje izjava dobavljača i pratećih dokumenata.	30
5.2.5 Administrativna suradnja i provjera izjava dobavljača	31
5.2.6 Posljedice netočne Izjave dobavljača	32
5.3 Primjer pune kumulacije - pravilo dodate vrijednosti	33
5.4 Primjer pune kumulacije - pravilo procesa	38
6 Opći pregled - povrat carine	40
6.1 Zabrana povrata ili oslobađanja od carine (no-drawback pravilo)	40
6.1.1 PEM Konvencija i zabrana povrata carina.	40
6.2 CEFTA i povrat carine	41
6.3 Primjer - pravilo „zabrane povrata carine“ nasuprot pravilu o „povratu carine“	41
6.4 Puna kumulacija i povrat carine.	44

Aneksi:	46
ANEKS 1: Prilog II - Sadržaj - nakon uključivanja Odluke 2/2017	47
ANEKS 2: Postojeći alati - web stranice	49
ANNEX 3: Supplier's declaration form.	50
ANNEX 4: Long-term supplier's declaration form	52

Opće odricanje od odgovornosti

Ovaj usmjeravajući dokument je pojašnjavajuće i ilustrativne prirode i sadrži informacije o punoj kumulaciji i mogućnosti povrata carine u zemljama članicama CEFTA-e. Carinski propisi imaju prednost nad sadržajem ovog dokumenta i uvijek ih treba konzultirati zajedno sa odredbama Protokola o podrijetlu predmetnog Sporazuma o slobodnoj trgovini.

Akronimi/kratice:

AEX:	Approved Exporter - Ovlašteni izvoznik
CEFTA:	Central European Free Trade Agreement - Središnjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini
CTH:	Change of Tariff Heading - Promjena tarifnog broja
DDB:	Duty drawback - Povrat carine
EFTA:	European Free Trade Association - Europska udruga slobodne trgovine
EU:	European Union - Europska unija
EXW:	Ex-works price - Cijena franko tvornica
FTA:	Free Trade Agreement - Sporazum o slobodnoj trgovini
HS:	Harmonized Commodity and Coding System of tariff nomenclature - Harmonizirani robni i kodni sustav carinske nomenklature
NDDB:	No-drawback rule - Pravilo o zabrani povrata carina
PEM Konvencija:	The Regional Convention on pan-Euro-Mediterranean preferential rules of origin - Regionalna Konvencija o pan-euro-mediteranskim preferencijalnim pravilima o podrijetlu
PSR:	Product Specific Rule of Origin - Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod
SD:	Supplier's declaration - Izjava dobavljača
SST:	Sporazum o slobodnoj trgovini
WCO:	World Customs Organisation - Svjetska carinska organizacija

Definicije:

Srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA)¹

Srednjoeuropski sporazum o slobodnoj trgovini je trgovinski sporazum između zemalja koje nisu članice EU. Prvobitni CEFTA sporazum potpisale su Poljska, Mađarska, Republika Češka i Republika Slovačka 21. prosinca 1992. u Krakovu, Poljska. Stupio je na snagu u srpnju 1994. godine.

Potpisnice CEFTA-e 2006 bile su Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Republika Bugarska, Republika Hrvatska, Republika Makedonija, Republika Moldavija, Republika Crna Gora, Rumunija, Republika Srbija i Privremena administrativna misija Ujedinjenih naroda na Kosovu u ime Kosova, u skladu sa Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda. Kada se zemlja članica pridruži Europskoj uniji, prestaje njeno članstvo u CEFTA, tako da su se Bugarska, Rumunija i Hrvatska povukle iz CEFTA-e nakon pristupanja EU.

Danas su članice CEFTA-e zemlje sudionice u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji i Republika Moldavija. Sve zemlje članice CEFTA-e su Ugovorne stranke PEM Konvencije.

Odluka CEFTA-e 3/2015²

Članice CEFTA-e su usvojile Odluku 3/2015³ kojom se propisuju posebne odredbe koje odstupaju od odredbi iz Priloga I Konvencije. Njen glavni cilj je da pojednostavi trgovinu između članica CEFTA-e olakšavanjem uvjeta za kumulaciju navedenih u članku 3. Priloga I PEM Konvencije glede kumulacije podrijetla i suzbijanjem zabrane povrata carine ili izuzeća od carinskih dažbina propisanih u članku 14. Priloga I PEM Konvencije. Aneks Odluke sadrži dva Protokola: Protokol A koji se odnosi na definiciju pojma „proizvod sa podrijetlom“ i metode administrativne suradnje i Protokol B koji se odnosi na primjenu pune kumulacije i povrata carina propisanih u CEFTA-i i metode administrativne suradnje.

¹ Sve pojedinosti o članicama CEFTA-e mogu se naći na <https://cefta.int/cefta-parties-2/>

² Kada se tekst odnosi na ovu Odluku, podrazumijeva se pozivanje na Protokol B (ako nije drugačije napisano).

³ Odluka Zajedničkog komiteta Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini br. 3/2015 usvojena 26. studenog 2015. godine kojom se mijenja Odluka Zajedničkog komiteta Srednjoeuropskog sporazuma o slobodnoj trgovini 3/2013 u vezi sa Aneksom

⁴ Sporazuma o slobodnoj trgovini (CEFTA) 2006 - Protokol o definiciji pojma „proizvodi sa podrijetlom“ i metodama administrativne suradnje iz članka 14. st. 1. i 3, usvojena 20. studenog 2013. godine.

**PEM Konvencija
ili
Regionalna
Konvencija⁴**

Regionalna Konvencija o pan-euro-mediteranskim⁵ preferencijalnim pravilima o podrijetlu utvrđuje pravila o podrijetlu robe i objedinjuje u jedinstveni pravni instrument sva pravila u vezi sa podrijetlom robe kojom se trguje u kontekstu približno 60 bilateralnih sporazuma o slobodnoj trgovini između zemalja pan-euro-mediteranskog područja, kao i sa zemljama koje su sudionice Procesa stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji. Konvencija je stupila je na snagu 1. siječnja 2012. godine i primjenjuje se od 26. ožujka 2012. godine.

Glavni cilj Konvencije bio je da se zamijene svi protokoli o podrijetlu u sporazumima o slobodnoj trgovini između Ugovornih stranaka jednim jedinstvenim protokolom (Prilog I Konvencije) kako bi se uspostavio jedinstveni skup pravila koja omogućavaju najjednostavniju reviziju teksta pravila o podrijetlu u budućnosti.

Potpisnice PEM Konvencije danas uključuju 28 zemalja članica EU; četiri zemlje članice EFTA-e⁶; Tursku, potpisnice Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju⁷, potpisnice Barselonske deklaracije⁸, Farske otoke, Republiku Moldaviju, Gruziju i Ukrajinu.

**Revidirana PEM
Konvencija**

Rad na reviziji se sprovodi u Pan-euro-mediteranskoj radnoj skupini. Proces revizije je započeo 2013. godine u cilju dodatnog pojednostavljivanja i pružanja olakšica. Cilj tekućeg procesa revizije je uspostava jednostavnijih, liberalnijih pravila koja više odgovaraju potrebama trgovaca.

PEM Odluka N°2/2017

Odluka 2/2017 Zajedničkog komiteta Regionalne Konvencije o pan-euro-mediteranskim preferencijalnim pravilima o podrijetlu od 16. svibnja 2017. (utemeljena na CEFTA Odluci 3/2015) će izmijeniti i dopuniti Prilog II Regionalne Konvencije o pan-euro-mediteranskim preferencijalnim pravilima o podrijetlu uvođenjem mogućnosti povrata carina i pune kumulacije u trgovini obuhvaćenoj CEFTA-om, uključujući Republiku Moldaviju i zemlje sudionice Procesa stabilizacije i pridruživanja.

Nacrt Odluke 2/2017 usvojen je na 6. zasjedanju Zajedničkog komiteta PEM Konvencije, održanom u Briselu 16. svibnja 2017. godine od strane svih Ugovornih stranaka prisutnih na zasjedanju.

⁴ Osnovne informacije o PEM Konvenciji, uključujući tekst, opis glavnih odredbi, matricu sa zemljama koje je primjenjuju i među kojima je moguća kumulacija podrijetla, mogu se naći na: https://ec.europa.eu/taxati-on_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/arrangements-list/paneuromediterranean-cumulation-pem-convention_en#heading

⁵ Službeni list Europske unije L 54, 26.2.2013, str. 4.

⁶ Island, Lihtenštajn, Norveška i Švicarska

⁷ Proces stabilizacije i pridruživanja (SAP) je politika Europske unije prema zapadnom Balkanu, ustanovljena sa ciljem konačnog članstva u EU - https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/policy/glossary/terms/sap_en.

⁸ Alžir, Egipat, Izrael, Jordan, Liban, Maroko, Palestinska samouprava, Sirija, Tunis i Turska

PEM matrica	Mogućnost primjene dijagonalne kumulacije od strane Ugovornih stranaka PEM-a zahtijeva objavljivanje u Službenom listu Europske unije (serija C) i na teritoriju druge Stranke u skladu sa njezinom sopstvenom procedurom. Ove informacije su sažete i prikazane u tablicama 1-3, pod nazivom „matrica“ ⁹ . Tablice 1 i 2 odnose se na kumulaciju u okviru Regionalne Konvencije, a Tablica ³ na kumulaciju u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja.
Pravilo Popisa / Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod	Svaki Sporazum o slobodnoj trgovini (SST) ima aneks koji sadrži popis obrade ili prerade koja se mora izvršiti na materijalima bez podrijetla kako bi gotovi proizvod dobio status proizvoda sa podrijetlom. Pravila Popisa, također poznata kao Pravila o podrijetlu za određeni proizvod (PSR) propisuju koliko obrade ili prerade na materijalima bez podrijetla mora biti izvršeno kako bi gotov proizvod dobio status proizvoda sa podrijetlom (dovoljna obrada ili prerada na materijalima bez podrijetla).
Minimalne operacije	Nedovoljne operacije (tj. pakiranje, jednostavno rezanje, jednostavno sastavljanje, jednostavno miješanje, itd.) se često nazivaju minimalnim operacijama. Minimalne operacije su one koje se, kada se izvode pojedinačno ili u kombinaciji, smatraju operacijama od tako malog značaja da ne mogu ostvariti status podrijetla. Nedovoljna obrada ili prerada navedena je u članku 6. PEM Konvencije. Minimalne operacije su uključene u pravila o podrijetlu u dvije situacije: · Bez obzira na to da li ispunjavaju uvjete pravila Popisa, svi preferencijalni aranžmani sadrže odredbu u kojoj se navodi obrada ili prerada koja nije dovoljna da bi se dodijelio status podrijetla. · Također, za primjenu bilo koje vrste kumulacije, obrada ili prerada mora biti veća od nedovoljne.
Povrat carine (DDB)	Izraz „povrat carine“ odnosi se na oslobađanje od ili refundiranje uvoznih carina za materijale koji se koriste u proizvodnji proizvoda za izvoz.
Zabrana povrata carine ili oslobađanja od plaćanja carine (NDDB)	Zabrana povrata ili oslobađanja od carine. U nekim skupovima pravila o podrijetlu postoji odredba kojom se ne dopušta korištenje sustava za povrat carine za materijale koji se koriste u proizvodnji proizvoda sa ciljem dobivanja preferencijalnog tretmana u zemlji uvoza, tj. pravilo zabrane povrata carine ili oslobađanja od carine.
Izjava dobavljača	Izjava dobavljača je izjava data od strane dobavljača koji pruža informacije svom kupcu o statusu podrijetla robe. Dobavljač je osoba koja ima kontrolu i znanje o statusu podrijetla robe - bez obzira na fakturiranje.

⁹ npr. Službeni list EU 2018/ C 325/06 od 14.09.2018.

1 Uvod

Ove Smjernice o punoj kumulaciji i povratu carine opisuju mogućnosti koje će se, prema Odluci CEFTA-e, koristiti među zemljama članicama CEFTA-e.

S obzirom da je puna kumulacija manje restriktivna i ima fleksibilnije aranžmane od češće korištene bilateralne i dijagonalne kumulacije, ona omogućava dijeljenje proizvodnje u okviru teritorija Sporazuma o slobodnoj trgovini, veću fragmentaciju proizvodnog procesa i može dovesti do profitabilnosti poslovnih transakcija i boljih trgovinskih rezultata. To u konačnici može dovesti do širenja trgovine na datom području.

Zabrana povrata carine, koja se trenutačno koristi u Sporazumu o slobodnoj trgovini koji primjenjuju zemlje članice CEFTA-e smanjuje maksimalnu korist koja se može očekivati od sniženja carinskih tarifa dogovorenih u okviru Sporazuma o slobodnoj trgovini.

- Može dovesti do narušavanja konkurencije između stranaka sudionica usljed neloyalne konkurencije, kada partnerske zemlje, unutar zone slobodne trgovine, primjenjuju vanjske carinske režime koji se znatno razlikuju.
- Također je stvorila birokratiju za ekonomske subjekte koji za svaki proizvod i odredište moraju da odluče kojem sustavu treba dati prednost. To znači da izvoznik može da odluči da primjeni povrat carine i prodaje robu bez preferencijalnog podrijetla što će dovesti do obračuna carinskih dažbina u državi uvoznici. Ili izvoznik može da plati carinu na materijale trećih zemalja koji se koriste u proizvodnji i omogući primatelju u partnerskoj zemlji korist od carinskih povlastica na uvoz.

S druge strane, mogućnost neplaćanja ili refundiranja carine (povrat carine) može pomoći u stvaranju jednakih mogućnosti između ekonomskih subjekata u cijeloj zoni slobodne trgovine.

Da bi se tvrtkama omogućilo da u potpunosti primjenjuju koristi od pune kumulacije i povrata carine, potrebno je razumjeti sve funkcionalnosti koje ovi instrumenti donose i sve prednosti i nedostatke. Pored toga, carinske uprave moraju razumjeti i promovirati prednosti ovih instrumenata, kao i sprovoditi odgovarajuću kontrolu njihove primjene.

Nerazumijevanje pravilne primjene pune kumulacije i povrata carine može dovesti do nesigurnosti u ostvarivanju preferencijalnog podrijetla i ima utjecaj na iznos carina koje se plaćaju i u konačnici na krajnju cijenu proizvoda.

Ciljevi ovih smjernica su:

- Jasno razumijevanje pune kumulacije i mogućnosti povrata carine među članicama CEFTA-e za poslovanje i carinu;
- Usklađivanje nacionalnih i regionalnih praksi u oblasti kumulacije i povrata carine;
- Regionalna razmjena znanja i širenje najboljih praksi kroz regionalne radionice temeljem ovih smjernica.

2 Kontekst

PEM Konvencija propisuje odredbe o podrijetlu robe kojom se trguje temeljem relevantnih Sporazuma zaključenih između Ugovornih stranaka.

PEM konvencija koja je trenutačno u uporabi predviđa bilateralnu i dijagonalnu kumulaciju, dok je primjena pune kumulacije moguća između određenih stranaka u vidu odstupanja od općih pravila kumulacije.

Revidirana PEM konvencija (kao cilj tekućeg procesa revizije), predviđa i mogućnost uporabe pune bilateralne i pune dijagonalne kumulacije¹⁰ sa određenim iznimkama i mogućnostima.

Sa istim ciljem Zajednički komitet CEFTA-e, Odlukom 3/2015 od 26. studenog 2015. godine o izmjenama i dopunama Protokola o podrijetlu Sporazuma CEFTA, uveo je mogućnost povrata carine i pune kumulacije u trgovini između članica CEFTA-e¹¹.

Mora se naglasiti da su sve članice CEFTA-e ugovorne stranke Konvencije.

Dana 25. svibnja 2016. godine, Europsko povjerenstvo u svojstvu Tajništva Zajedničkog komiteta PEM-a, primilo je pismo s obavješću o gore navedenoj Odluci CEFTA-e br. 3/2015.

Mora se uzeti u obzir da članak 1 Priloga II PEM Konvencije pruža mogućnosti da Ugovorne stranke u svojoj bilateralnoj trgovini mogu da primjenjuju posebne odredbe koje odstupaju od odredbi navedenih u Prilogu I. Pored toga, ove posebne odredbe se moraju navesti u Aneksima ovog Priloga. To znači da su odstupanja od Priloga I koja mogu primijeniti Ugovorne stranke ograničena na ona definirana u Aneksima Priloga II.

Dodavanje novih odstupanja Prilogu II zahtijeva izmjenu i dopunu tog Priloga koju mora jednoglasno da usvoji Zajednički komitet PEM Konvencije. CEFTA se suglasila sa pravnom analizom i pozvala Tajništvo da postupi u skladu s tim. Temeljem Odluke Zajedničkog komiteta CEFTA-e, Europsko povjerenstvo je pripremlilo novi nacrt odluke i dostavilo ga Zajedničkom komitetu na glasovanje. Na šestom zasjedanju Zajedničkog komiteta PEM Konvencije održanom u Briselu 16. svibnja 2017. godine, sve Ugovorne stranke prisutne na zasjedanju odobrile su nacrt Odluke. Zemlje članice CEFTA-e također sprovode svoje interne procedure, jer dotične odredbe također utječu na stope carina i naknada koje se plaćaju.

¹⁰ Proces revizije PEM Konvencije počeo je 2013. godine i još nije završen. Predloženi tekst u Revidiranoj PEM Konvenciji predviđa dijagonalnu kumulaciju za sve proizvode i generalizira punu kumulaciju i povrat carina za sve proizvode osim tekstila i odjeće iz Poglavlja 50-63. Za proizvode iz HS poglavlja 50-63 predviđa se mogućnost bilateralne pune kumulacije i povrata carine. Također, Ugovorne Stranke imaju opciju da prošire generaliziranu punu kumulaciju za svoj uvoz proizvoda iz poglavlja 50-63.

¹¹ Odluka CEFTA-e 3/2015 je bila polazna točka za ove Smjernice.

3 Definicija pojma

U međunarodnoj trgovini robom za svu robu koja se uvozi u zemlju uvoznicu carinska stopa najpovlaštenije nacije (MFN) plaća se kada se roba stavlja u slobodan promet. Zahvaljujući Sporazumima o slobodnoj trgovini, roba može da podliježe povlaštenom carinskom tretmanu (ako roba slijedi određene propisane kriterije i ako se u zemlji izvoza izda odgovarajući dokaz o podrijetlu). Pravila o podrijetlu, kao sastavni dio Protokola o podrijetlu Sporazuma o slobodnoj trgovini, određuju te kriterije.

Podrijetlo određuje nacionalnost proizvoda. Odluka o primjeni preferencijalnog carinskog tretmana je također utemeljena na podrijetlu. Da bi se dobio status preferencijalnog podrijetla, u preferencijalnim aranžmanima se definiraju dva glavna kriterija:

- potpuno dobiveni proizvodi kod kojih je samo jedna zemlja uključena u proizvodnju proizvoda (ili i materijale i proizvode);
- dovoljno obrađeni ili prerađeni proizvodi kod kojih su dvije ili više zemalja uključene u proizvodni proces i materijali korišteni u proizvodnji tih proizvoda su bili podvrgnuti dovoljnoj obradi ili preradi. Dovoljna obrada ili prerada koja je potrebna za dobivanje preferencijalnog podrijetla za finalni proizvod određena je pravilima Popisa (Pravila o podrijetlu za određeni proizvod).

Kumulacija predstavlja odredbu koja omogućava da se roba koja je dobivena ili čija se prerada vrši u jednoj zemlji potpisnici Sporazuma o slobodnoj trgovini smatra robom sa podrijetlom iz druge zemlje potpisnice. U tom kontekstu, ona omogućava uporabu materijala od dobavljača lociranih u partnerskim zemljama Sporazuma o slobodnoj trgovini i tretira ih kao materijale sa podrijetlom za utvrđivanje podrijetla finalnog proizvoda ili proizvodnog procesa koji se odvija na području Sporazuma o slobodnoj trgovini. To je jedan od načina da se proizvođačima pruži veća fleksibilnost glede izvora materijala. Kumulacija jača ekonomsku integraciju i gospodarsku suradnju između partnerskih zemalja.

Pored bilateralne i dijagonalne kumulacije (kao uobičajeni princip kumulacije) postoje i drugi oblici kumulacije npr. regionalna, puna, proširena kumulacija. Puna kumulacija, koja je predmet ovih smjernica, je vrsta kumulacije koja je već primijenjena između određenih skupina ugovornih stranaka u PEM zoni, ali predstavlja novu mogućnost za stranke CEFTA-e.

Izraz „povrat carine“ odnosi se na oslobađanje ili refundiranje uvozne carine na materijale koji se koriste u proizvodnji proizvoda za izvoz. Dopušta se neplaćanje carina pri uvozu ili povrat carine plaćene pri uvozu na materijale koji se koriste za daljnju preradu dok se finalni proizvod koji koristi te materijale izvozi.

U nekim skupovima pravila o podrijetlu postoji odredba koja ne dopušta korištenje sustava povrata carine za uvezene materijale koji se koriste u proizvodnji proizvoda sa ciljem dobivanja preferencijalnog tretmana u zemlji uvoza, tj. pravilo zabrane povrata carine ili oslobađanja od carine.

4 Opći pregled - KUMULACIJA

Kumulacija je odstupanje od općih pravila o podrijetlu. Kumulacija u okviru preferencijalnih trgovinskih sporazuma je sredstvo koje pomaže finalnim proizvodima da ispune određeno pravilo o podrijetlu. Ona funkcionira tako što zemlje obrazuju skupine ili zone za potrebe podrijetla. Ovo omogućava proizvođačima da smatraju materijale koji se prerađuju ili su podrijetlom iz drugih zemalja u zoni kumulacije, kao da su prerađeni ili su podrijetlom iz zemlje proizvodnje, u slučaju kada su sadržani u proizvod koji je tamo izrađen.

U većini slučajeva moraju biti ispunjena dva uvjeta¹² da bi se kumulacija primjenjivala između zemalja:

- Postojanje Sporazuma o slobodnoj trgovini između zemalja koje žele da kumuliraju podrijetlo; i
- identična pravila o podrijetlu moraju biti uspostavljena unutar zone kumulacije.

Uobičajeno, da bi se dobilo preferencijalno podrijetlo zemlje izvoznice, proizvod mora biti potpuno dobiven ili njegovi strani inputi (materijali bez podrijetla) moraju biti dovoljno obrađeni ili prerađeni u zemlji izvoznici. Kumulacija modificira definiciju materijala bez podrijetla i pomaže izvoznicima da dobiju status podrijetla proizvoda. U slučaju kumulacije, obrada ili prerada koja se vrši u svakoj partnerskoj zemlji ne mora biti dovoljna, dovoljno je da ove operacije prevazilaze nedovoljnu obradu ili preradu¹³.

4.1 Vrste kumulacije:

Postoje tri glavne vrste kumulacije:

- bilateralna,
- dijagonalna/regionalna i
- puna.

Ključna razlika između ove tri vrste kumulacije je broj uključenih stranaka (dvije ili više) i vrste materijala (sa podrijetlom ili bez podrijetla) koji se mogu koristiti kao osnova za kumulaciju.

Potrebno je napomenuti da puna kumulacija, također, može biti bilateralna ili dijagonalna, ovisno o tome koliko je stranaka uključeno u nju.

Neki Sporazumi o slobodnoj trgovini uključuju mogućnost tzv. proširene kumulacije. Ona je dopuštena za bilo koju od prethodnih vrsta kumulacije (najčešće bilateralnu i dijagonalnu) između zemalja koje nisu povezane trgovinskim sporazumom ili trgovinskim sporazumom sa različitim pravilima o podrijetlu.

¹²U primjeni dijagonalne kumulacije PEM Konvencije postoji i treći uvjet - objavljivanje mogućnosti kumulacije od stranke Povjerenstva u Službenom listu

¹³Članak 6. PEM Konvencije - nedovoljna obrada ili prerada ili takozvana minimalna operacija

Ona omogućava uporabu materijala iz treće zemlje koja nije članica važećeg sporazuma o slobodnoj trgovini i smatra ih materijalima sa podrijetlom ako ispunjavaju pravila o podrijetlu u skladu sa relevantnim trgovinskim sporazumom. Unakrsna kumulacija (proširena kumulacija) je najfleksibilnija vrsta kumulacije materijala sa podrijetlom i često sadrži neka ograničenja (ograničenje na određene tarifne brojeve, podbrojeve i šifre ili samo na određene vrste proizvoda)¹⁴.

4.1.1 Bilateralna kumulacija

Bilateralna kumulacija je osnovni oblik kumulacije koji je zajednički svim preferencijalnim sporazumima. Kao što i samo ime kaže, primjenjuje se između dvije zemlje koje imaju zaključen bilateralni trgovinski sporazum i omogućava svakoj članici sporazuma da koristi materijal podrijetlom iz druge zemlje kao da je njihov sopstveni, a da finalni proizvod ne izgubi status podrijetla (princip – *ono što je moje je i tvoje i ono što je tvoje je i moje*).

Proizvodi izrađeni od materijala sa podrijetlom iz jedne zemlje potpisnice Sporazuma o slobodnoj trgovini i koji se dalje prerađuju u drugoj (proizvodnja ne mora biti dovoljna obrada ili prerada, ali mora prevazilaziti minimalne operacije), se mogu nakon toga izvoziti natrag u prvu zemlju potpisnicu Sporazuma o slobodnoj trgovini uz preferencijalni tretman. Bez kumulacije, samo se materijali podrijetlom iz zemlje izvoznice mogu smatrati materijalima sa statusom podrijetla.

Treba istaknuti da se samo materijali sa podrijetlom koji se uvoze iz zemlje sa kojom se primjenjuje kumulacija i praćeni odgovarajućim dokazom o podrijetlu smatraju materijalima sa podrijetlom. Drugim riječima, oni se tretiraju kao da potječu iz zemlje izvoza. To znači da izvoznik gotovih proizvoda može manje da ih obrađuje da bi dobio podrijetlo zemlje izvoznice, tj. proizvodi koji zatim mogu imati koristi od trgovinskih povlastica kada se izvoze.

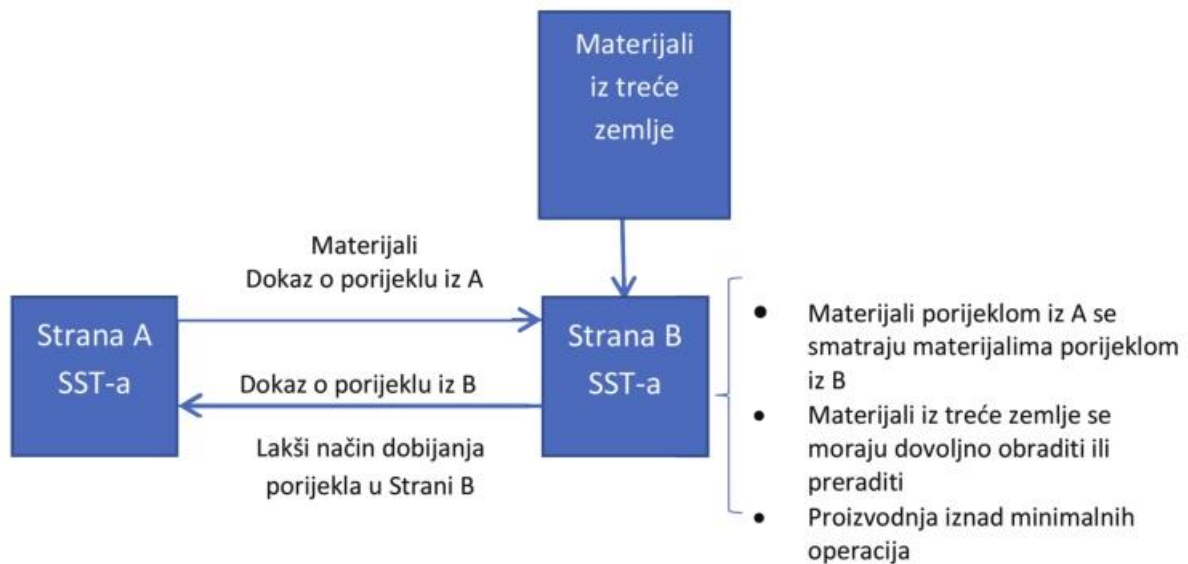
Slika 1a - Model bilateralne kumulacije – materijal sa podrijetlom iz partnerske zemlje A se smatra materijalom sa podrijetlom u zemlji B

Također, mora se naglasiti da ako se u proizvodnji finalnog proizvoda koriste materijali bez podrijetla, oni moraju biti dovoljno obrađeni ili prerađeni kako bi finalni proizvod imao koristi od odredbi o kumulaciji.

¹⁴ Za više informacija - <http://findrulesoforigin.org/Glossary/accum>

Slika 1b - Model bilateralne kumulacije - korištenje materijala treće zemlje u proizvodnji

4.1.1.1. Primjer bilateralne kumulacije

Proizvodnja šešira u RS/bilateralna kumulacija

Šeširi (HS 6505) se proizvode u RS. U proizvodnji šešira proizvođač u RS je koristio:

- Tekstilnu tkaninu podrijetlom iz BA (HS 6004) i svi ostali korišteni materijali su podrijetlom iz RS.
- Proizvodnja šešira se smatra više nego nedovoljnom obradom ili preradom (članak 6. PEM konvencije).

- Potrebno pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za HS 6505: *Proizvedeno od pređe ili tekstilnih vlakana.*

Kako je u proizvodnji šešira proizvođač iz RS koristio tekstilnu tkaninu sa podrijetlom (također i svi drugi korišteni materijali su materijali sa podrijetlom), a proizvodnja šešira je više nego nedovoljan proces obrade ili prerade, pravilo o podrijetlu je ispunjeno, a izvoznik je mogao izdati dokaz o RS podrijetlu za izvoz u BA.

U situaciji da je u proizvodnji šešira proizvođač koristio tkaninu bez podrijetla (npr. indijska tekstilna tkanina) pravilo o podrijetlu *Proizvedeno od pređe ili tekstilnih vlakana* ne bi moglo biti zadovoljeno, a šeširi bi bili proizvodi bez podrijetla za izvoz u BA.

4.1.2 Dijagonalna kumulacija¹⁵

Dijagonalna kumulacija se primjenjuje između Ugovornih stranaka koje imaju zaključene uzajamne preferencijalne sporazume koji sadrže identična pravila o podrijetlu i u kojima postoje odredbe za takvu kumulaciju. Kao i u slučaju bilateralne kumulacije, dijagonalna kumulacija se može primjenjivati samo na materijale podrijetlom iz jedne zemlje potpisnice Sporazuma o slobodnoj trgovini koji se daljnje prerađuju u drugoj zemlji potpisnici. Ali za razliku od bilateralne kumulacije, dijagonalna kumulacija omogućava i da se u zemlji izvoznici ne vrši nikakva obrada ili prerada, a podrijetlo robe treba da se zadrži.

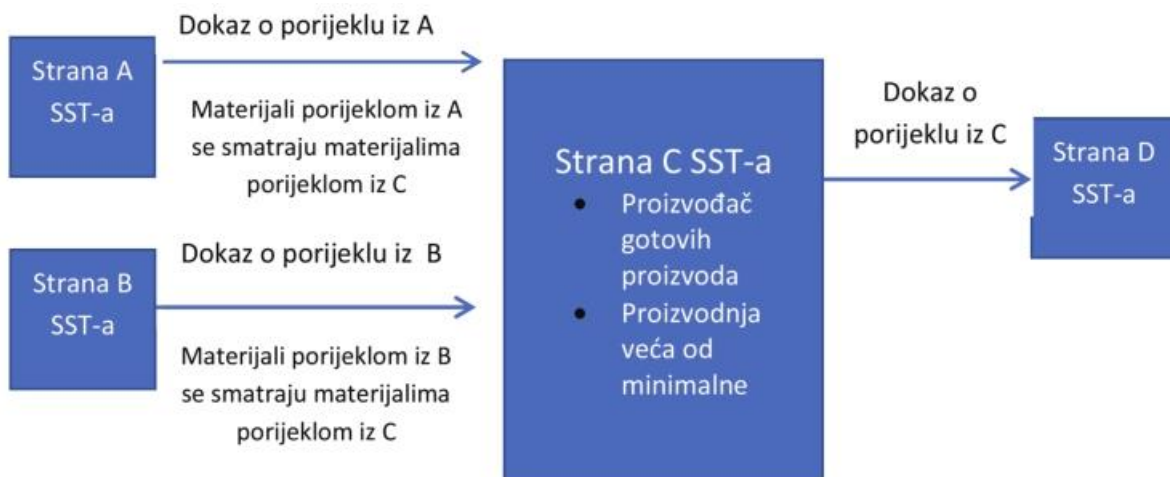
Osnovni principi dijagonalne kumulacije PEM Konvencije su:

- ⌚ Materijali sa podrijetlom koji se uvoze iz druge Ugovorne stranke sa kojom je kumulacija moguća ne moraju biti dovoljno obrađeni ili prerađeni da bi se dobilo podrijetlo Ugovorne stranke izvoznice, ali njihova obrada ili prerada u Ugovornoj stranci izvoznici mora da prevazilazi minimalne operacije.
- ⌚ Ako obrada ili prerada ne prevazilaze minimalne operacije, a sav materijal koji se koristi je materijal sa podrijetlom¹⁶, proizvod i dalje može biti proizvod sa podrijetlom Ugovorne stranke izvoznice ako je dodata vrijednost u Ugovornoj stranci izvoznici veća od vrijednosti materijala sa podrijetlom iz druge Ugovorne stranke sa kojom je kumulacija moguća.
- ⌚ Ako to nije slučaj, dobiveni proizvod se smatra proizvodom sa podrijetlom iz Ugovorne stranke koja je zaslužna za najveću vrijednost korištenih materijala sa podrijetlom.
- ⌚ Sustav dijagonalne kumulacije također omogućava da se proizvod sa podrijetlom iz jedne Ugovorne stranke, koji je dio sustava kumulacije, ponovo izveze u drugu Ugovornu stranku koja je dio istog sustava kumulacije i da se zadrži podrijetlo robe.

¹⁵ Regionalna kumulacija je oblik dijagonalne kumulacije. Ona omogućava da se proizvodi podrijetlom iz drugih zemalja regionalne skupine smatraju materijalima sa podrijetlom u zemlji proizvodnje.

¹⁶ Ako obrada ili prerada u zemlji izvoznici uključuje materijale bez podrijetla koji su dovoljno obrađeni ili prerađeni (ako je zadovoljeno pravilo o podrijetlu za određeni proizvod iz pravila Popisa), ali ne prevazilazi minimalne operacije, proizvod se i dalje može smatrati proizvodom podrijetla zemlje izvoznice ako je dodata vrijednost u zemlji izvoznici (uključujući dovoljno obrađene ili prerađene materijale bez podrijetla) veća od vrijednosti materijala sa podrijetlom iz druge zemlje sa kojom je kumulacija moguća.

Slika 2 - Model dijagonalne kumulacije - svi partneri mogu međusobno da kumuliraju

U ovom modelu dijagonalne kumulacije sve četiri Ugovorne stranke (A, B, C i D) primjenjuju ista pravila o podrijetlu u okviru Sporazuma o slobodnoj trgovini koji su međusobno zaključile. Tako se materijali sa podrijetlom iz Ugovornih stranaka A i B mogu koristiti da bi se proizveo proizvod sa podrijetlom u Stranci C za dalji izvoz u Stranku D.

- ⌚ Proizvodnja u Ugovornoj stranci C mora biti veća od minimalne obrade ili prerade (nije neophodno da bude dovoljna obrada ili prerada) da bi konačni proizvod dobio podrijetlo Ugovorne stranke C.
- ⌚ Kada obrada ili prerada koja se vrši u partnerskoj zemlji ne prevazilazi minimalne operacije, dobiveni proizvod se smatra proizvodom sa podrijetlom iz te Ugovorne stranke (npr. Stranka C) samo ako je dodata vrijednost¹⁷ ostvarena tamo veća od vrijednosti korištenih materijala podrijetlom iz bilo koje druge Ugovorne stranke.
- ⌚ Odredbe dijagonalne kumulacije obično propisuju da, ako se ne vrši obrada ili prerada u Stranci izvoznici, materijali ili proizvodi jednostavno zadržavaju svoje podrijetlo.
- ⌚ U slučajevima kada Ugovorna stranka koja nema zaključen Sporazum o slobodnoj trgovini sa Strankom odredišta koristi ulazne materijale, oni se smatraju materijalima podrijetlom iz treće zemlje.

Da rezimiramo:

- 🔗 Ako su svi korišteni materijali materijali sa podrijetlom, proizvod treba da ima podrijetlo one Ugovorne stranke zone kumulacije u kojoj je bio podvrgnut posljednjoj operaciji većoj od „minimalne“ ili ako je postojala samo minimalna proizvodnja, u kojoj je dodata najviša vrijednost.

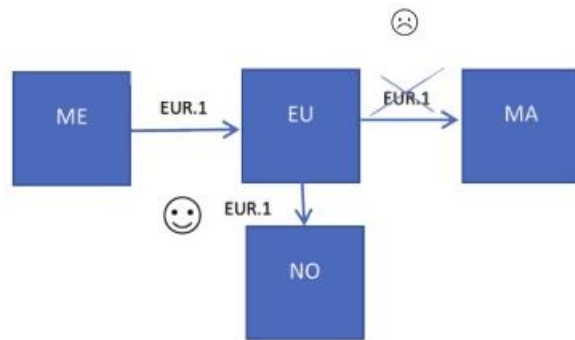
¹⁷ Definicija - “dodata vrijednost” označava cijenu franko tvornica umanjenu za carinsku vrijednost svakog od inkorporiranih materijala podrijetlom iz druge Ugovorne stranke sa kojom je kumulacija moguća ili, kada carinska vrijednost nije poznata ili se ne može utvrditi, prvu utvrdivu cijenu plaćenu za materijale u Ugovornoj stranci izvoznici.

U nekim sustavima kumulacije, na primjer, u pan-euro-mediteranskim sustavima kumulacije, kumulacija se može koristiti između ograničenog broja Ugovornih stranaka, prije nego što su sve uključene Ugovorne stranke međusobno zaključile Sporazum o slobodnoj trgovini koji predviđa takvu kumulaciju (tzv. „varijabilna geometrija“). To zahtijeva objavljivanje obavijesti o ispunjavanju potrebnih uvjeta.

Primjer:

Materijali podrijetlom iz Crne Gore su uvezeni u EU gdje se proizvodi finalni proizvod.

- Finalni proizvod je izvezen u Maroko. Iako EU i Maroko imaju potpisan Sporazum o slobodnoj trgovini i kumulacija je moguća između njih, crnogorski materijali se moraju tretirati kao materijali bez podrijetla za proizvodnju za Maroko, jer Crna Gora i Maroko nemaju međusobno zaključen Sporazum o slobodnoj trgovini.

- Ako se ista roba izvozi u Norvešku, crnogorske materijale bi trebalo smatrati materijalima sa podrijetlom.
- Vidi matricu kumulacije¹⁸.

Upamtiti:

- ☞ Bilateralne i dijagonalne kumulacije su moguće samo sa materijalima sa podrijetlom.
- ☞ Materijali koji već imaju podrijetlo iz jedne Stranke preferencijalne zone i koji su već uvedeni kao takvi sa dokazom o preferencijalnom tretmanu, ne moraju biti dovoljno obrađeni.

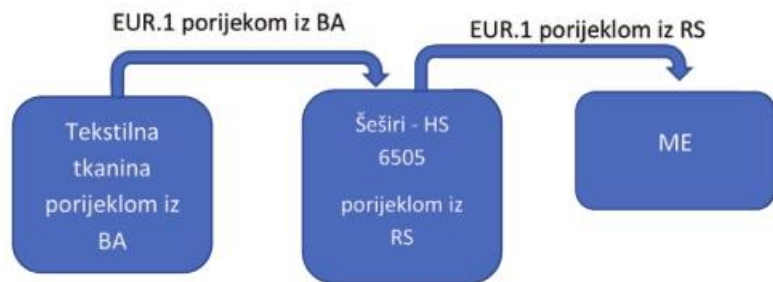
¹⁸ „Matrica“ koja upućuje na protokole/vezu sa Konvencijom koji se primjenjuju između različitih partnerskih zemalja objavljuje se u Službenom listu EU i drugim Ugovornim strankama i redovito se ažurira - vidi 2018/C 325/06 od 14.09.2018.

4.1.2.1 Primjer dijagonalne kumulacije - svi korišteni materijali su materijali sa podrijetlom

Proizvodnja šešira u RS/dijagonalna kumulacija

Šeširi (HS 6505) se proizvode u RS. U proizvodnji šešira izvoznik u RS je koristio:

- Tekstilnu tkaninu podrijetlom iz BA (HS 6004) i svi ostali korišteni materijali imaju podrijetlo iz RS.
- Proizvodnja šešira je više nego nedovoljna obrada ili prerada (članak 6. PEM Konvencije).

Kako je u proizvodnji šešira proizvođač iz RS koristio tekstilnu tkaninu podrijetlom iz BA (svi ostali korišteni materijali su materijali sa podrijetlom) i sve stranke BA/RS/ME mogu zajedno da kumuliraju, pravilo o podrijetlu je ispunjeno temeljem dijagonalne kumulacije i izvoznik je mogao da izda dokaz o podrijetlu iz RS za izvoz u ME.

Dakle, izvoznik iz RS je mogao da izda EUR.1 (podrijetlo iz RS) za izvoz u ME, ali i za sve ostale stranke sa kojima je kumulacija moguća.

Vidi matricu kumulacije²⁰.

4.1.2.2 Primjer dijagonalne kumulacije –korišteni materijali sa podrijetlom i bez podrijetla

Proizvodnja soka od pomorandže/dijagonalna kumulacija

Crnogorska tvrtka proizvodi sok od pomorandže (HS 2202). U procesu proizvodnje izvoznik je koristio koncentrirani voćni sok iz EU (HS 2009), šećer iz EU (HS 1701), crnogorsku vodu (HS2201) i kinesku askorbinsku kiselinu (HS 2936). Sok od pomorandže se izvozi na Kosovo* (KO).

Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod (HS 2202): Proizvodnja:

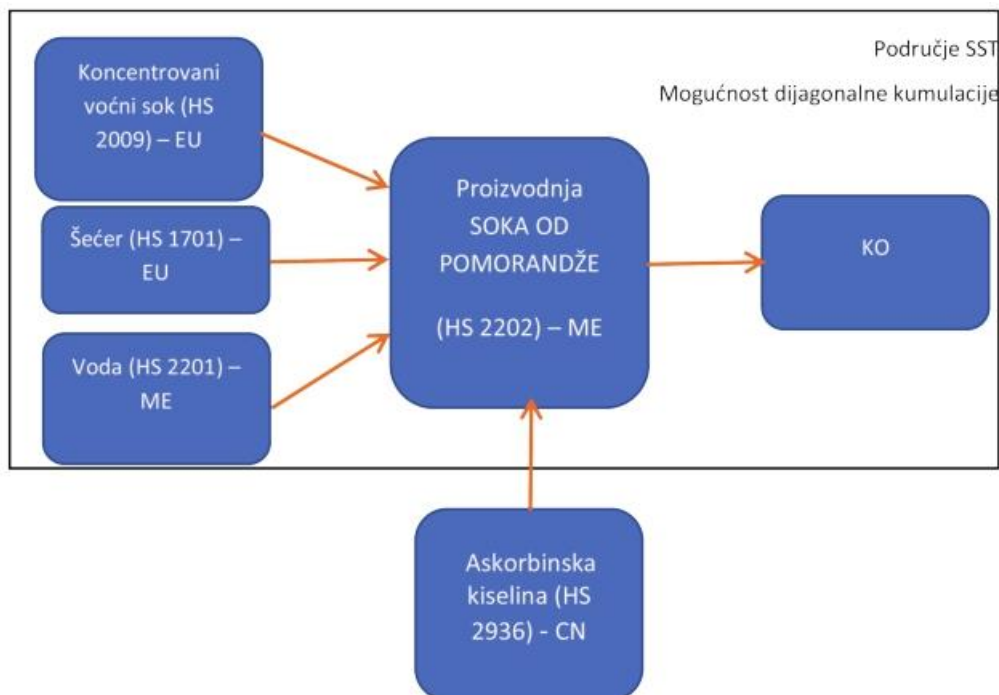
- od materijala bilo kog tarifnog broja, osim tarifnog broja proizvoda,
- kod koje vrijednost svih korištenih materijala iz Poglavlja 17 ne prelazi 30% cijene franko tvornica proizvoda, i
- kod koje je sav korišteni voćni sok (osim soka od ananasa, limete ili grejpfruta) sa podrijetlom

Proizvodnja soka je više od nedovoljne obrade ili prerade (članak 6. PEM Konvencije).

S obzirom da se u proizvodnji soka od pomorandže koriste i materijali bez podrijetla (kineska askorbinska kiselina), potrebno je zadovoljiti pravilo o podrijetlu za određeni proizvod kako bi se dobilo podrijetlo iz ME.

* Ova naznaka ne dovodi u pitanje stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom SB UN 1244/1999 i Mišljenjem MSP-a o Deklaraciji o neovisnosti Kosova.

- Prvi zahtjev je zadovoljen, jer je proizvođač koristio sve materijale tarifnih brojeva, osim tarifnog broja proizvoda (CTH - 2009, 1701, 2201, 2936 => 2202).
- Drugi i treći uvjet su također zadovoljeni, jer je proizvođač koristio šećer i voćni sok iz EU u proizvodnji (dijagonalna kumulacija između ME/EU/KO je osigurana – vidi matricu kumulacije¹⁹).

Dakle, izvoznik iz ME je mogao da izda EUR.1 (podrijetlo iz ME) za izvoz u KO, ali i za sve ostale stranke sa kojima je kumulacija moguća.

Ako je u proizvodnji soka od pomorandže (HS 2202) umjesto koncentriranog voćnog soka podrijetlom iz EU korišten koncentrirani voćni sok bez podrijetla (HS 2009), pravilo o podrijetlu, zbog trećeg zahtjeva, ne može biti ispunjeno i podrijetlo iz ME ne bi bilo moguće dobiti.

4.1.3 Puna kumulacija

Puna kumulacija ili kumulacija sa materijalima bez podrijetla je najfleksibilnija vrsta kumulacije¹⁹.

Za razliku od bilateralne ili dijagonalne kumulacije, puna kumulacija omogućava kumulaciju podrijetla računanjem obrade dodate na teritoriju Sporazuma o slobodnoj trgovini čak i kada je početni input bez podrijetla. Ona omogućava da se materijali bez podrijetla, koji još nisu rezultirali proizvodom sa podrijetlom, smatraju inputima za potrebe kumulacije i dodaju proizvodnom procesu koji se odvija u drugoj zemlji potpisnici u zoni pune kumulacije.

To znači da se sve operacije koje se vrše ili sve faze obrade ili prerada proizvoda unutar različitih zemalja članica u zoni kumulacije razmatraju zajedno. Ako obrada koja se vrši u jednoj zemlji predstavlja samo minimalnu operaciju, tada se ne može primijeniti puna kumulacija.

Ona ne zahtijeva da je roba podrijetlom iz jedne od Ugovornih stranaka zone prije nego što se izveze za daljnju obradu ili preradu u drugu Ugovornu stranku zone, *ali zahtijeva da se sva obrada ili prerada predviđena pravilima Popisa vrši na materijalima bez podrijetla kako bi finalni proizvod dobio preferencijalno podrijetlo.*

Ovo stoga pruža mogućnost podjele obrade ili prerade između Ugovornih stranaka.

Međutim, mora biti jasno da neće biti odobren preferencijalni carinski tretman za takve korištene materijale bez podrijetla. Preferencijalni tarifni tretman se može primijeniti samo na uvoz proizvoda koji već imaju podrijetlo. Da bi se maksimizirao pozitivni efekat pune kumulacije i da se ne bi plaćala carina na materijale bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji proizvoda sa podrijetlom, puna kumulacija se najčešće povezuje sa sustavom povrata carina koji se koristi u vezi sa postupkom unutarnje obrade²⁰.

Dokaz o obradi izvršenoj u drugoj partnerskoj zemlji je Izjava dobavljača za proizvode bez statusa preferencijalnog podrijetla.

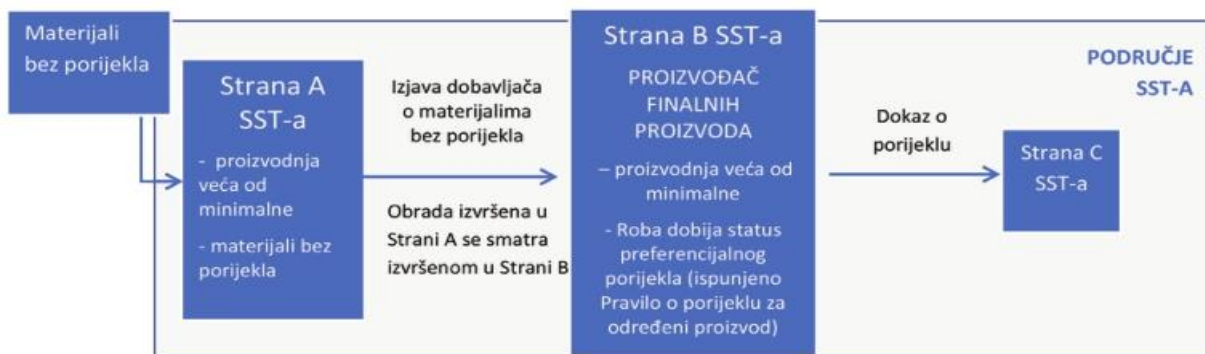
¹⁹ Članice CEFTA-e do sada nisu koristile punu kumulaciju. EU trenutačno primjenjuje punu kumulaciju sa nekim trgovinskim partnerima kao što su zemlje EEA, neke države potpisnice EPA, MAGREB (Maroko, Alžir i Tunis), Prekomorske zemlje i teritoriji, Kanada, Japan ...

²⁰ U skladu sa nacionalnim odredbama. Uobičajeno, unutarnja obrada omogućava da se uvezene sirovine ili poluproizvodi obrađuju za ponovni izvoz, bez obveze da proizvođači plaćaju carinu i PDV na materijale bez podrijetla koji se koriste.

Upamtiti:

- ☞ Roba ne mora da ima podrijetlo prije izvoza iz jedne Ugovorne stranke u drugu radi daljnje obrade ili prerade (kao kod bilateralne i dijagonalne kumulacije), ali obrada ili prerada mora biti iznad minimalnih operacija u svim Ugovornim strankama.
- ☞ Ovo olakšava ispunjavanje uvjeta za dobivanje podrijetla u različitim Strankama koje sudjeluju u punoj kumulaciji.

Slika 3 - Model pune kumulacije

5 Specifičnosti pune kumulacije u zemljama članicama CEFTA-e

Člankom 2, Odluke CEFTA-e 3/2015 propisano je da se u svrhu primjene članka 2 (1) (b) Priloga I Konvencije, za obradu ili preradu koja se obavlja u stranki CEFTA-e, smatra da je izvršena u bilo kojoj drugoj stranki članici CEFTA-e kada se dobiveni proizvodi podvrgnu naknadnoj obradi ili preradi u datoj stranki. U skladu sa ovom odredbom, proizvodi sa podrijetlom dobiveni u dvije ili više stranaka se smatraju proizvodima sa podrijetlom iz CEFTA-e, samo ako obrada i prerada prevazilaze operacije navedene u članku 6. Priloga I Konvencije.

Također, u članku 10. iste Odluke se navodi da se zabrana povrata carine ne primjenjuje u bilateralnoj trgovini između članica CEFTA-e²¹.

5.1 Ograničena primjena odstupanja

Člankom 1. Odluke CEFTA-e 3/2015 propisano je da se proizvodi koji su dobili status podrijetla u jednoj stranki CEFTA-e primjenom pune kumulacije i/ili povrata carine isključuju iz kumulacije prema općim odredbama PEM Konvencije (članak 3. Priloga I PEM Konvencije).

On je osigurao da se ta „odstupanja“ odnose samo na preferencijalnu trgovinu između članica CEFTA-e i da nemaju utjecaja na trgovinu sa drugim Ugovornim strankama PEM Konvencije.

To znači da se proizvodi koji dobiju podrijetlo primjenom pune kumulacije/povrata carine između članica CEFTA-e, ne smatraju proizvodima sa podrijetlom kada se izvoze u druge zemlje potpisnice PEM Konvencije. Također, nije ih moguće koristiti kao materijale sa podrijetlom u proizvodnji proizvoda za izvoz u druge zemlje koje nisu članice CEFTA-e.

²¹ Članak 10. također uključuje tzv. omogućavajuću klauzulu, tj. potencijalnu mogućnost povrata carina sa zemljama EU i EFTA-e ako su ispunjeni svi uvjeti propisani u članku 10 (2).

Slika 4 - Model pune kumulacije – utjecaj na trgovinu sa drugim Ugovornim strankama PEM Konvencije

U situaciji kada se materijali bez podrijetla, koji su podvrgnuti više nego minimalnoj obradi u jednoj članici CEFTA-e, ali koji nisu dobili podrijetlo, izvoze u drugu članicu CEFTA-e, izvoznik u prvoj članici CEFTA-e može da izda Izjavu dobavljača kojom se potvrđuje koja je obrada izvršena na materijalima bez podrijetla. Ovi materijali bez podrijetla se zatim mogu koristiti u drugoj članici CEFTA-e u proizvodnji finalnog proizvoda i treba ih razmatrati zajedno pri odlučivanju da li je proizvod dobio status proizvoda sa podrijetlom ili ne (mora se primijeniti pravilo o podrijetlu za određeni proizvod).

Ako je proizvodnja veća od nedovoljne i ako je ispunjeno pravilo o podrijetlu za određeni proizvod, za takav proizvod se može izdati dokaz o podrijetlu pri izvozu u druge članice CEFTA-e.

S obzirom da se, prema Odluci CEFTA-e 3/2015, pravilo o zabrani povrata ili oslobađanja od carine ne primjenjuje između članica CEFTA-e, također nije potrebno, prije izdavanja dokaza o podrijetlu, obračunati carinu na materijale bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji.

Međutim, ako se takav proizvod izvozi u druge Ugovorne stranke PEM Konvencije, bez obzira na činjenicu da članica CEFTA-e mora da ima zaključen Sporazum o slobodnoj trgovini sa tom Ugovornom strankom, on se ne može izvesti sa dokazom o podrijetlu, a druga Ugovorna stranka smatra te proizvode proizvodima bez podrijetla.

Upamtiti:

- ☞ Ako je proizvod dobio podrijetlo korištenjem pune kumulacije/ povrata carine temeljem Odluke CEFTA-e 3/2015, ovo se odnosi samo na preferencijalnu trgovinu između članica CEFTA-e i nema utjecaj na trgovinu sa drugim Ugovornim strankama PEM Konvencije.
- ☞ Proizvodi koji dobiju status proizvoda sa podrijetlom korištenjem ove mogućnosti se ne tretiraju kao proizvodi sa podrijetlom pri uvozu u druge Ugovorne stranke PEM Konvencije.

5.1.1 Koji dokaz o podrijetlu treba izdati?

Članak 3. Odluke CEFTA-e 3/2015 propisuje da, ako se finalni proizvodi mogu smatrati proizvodima sa podrijetlom iz jedne članice CEFTA-e temeljem pune kumulacije i ispunjavanja drugih zahtjeva iz Priloga I, izdaje se EUR.1 ili se može sačiniti izjava o podrijetlu od stranke izvoznika finalnog proizvoda u zemlju članicu CEFTA-e.

Radi praćenja robe koja je dobila podrijetlo temeljem pune kumulacije/povrata carine, potrebno je uvesti naznaku da bi se identificirala situacija kada se izdaje EUR.1 ili se sačinjava izjava o podrijetlu temeljem ove Odluke CEFTA-e. Stoga, da bi se razlikovali proizvodi sa podrijetlom u skladu sa PEM Konvencijom od proizvoda sa podrijetlom na temelju mogućnosti odricanja uvedene Odlukom CEFTA-e 3/2015, CEFTA stranke su uvele slijedeće naznake na izjavi o podrijetlu i EUR.1 (Okvir 4 i Okvir 7: Napomene):

🕒 U Izjavi o podrijetlu:

„According to CEFTA Decision 3/2015”, kao završnu rečenicu u izjavi, na engleskom jeziku.

🕒 U EUR.1 - Okvir 4:

CEFTA/CEFTA stranka (npr. CEFTA/Republika Sjeverna Makedonija)

🕒 U EUR.1 - Okvir 7:

„According to CEFTA Decision 3/2015” (na engleskom jeziku)

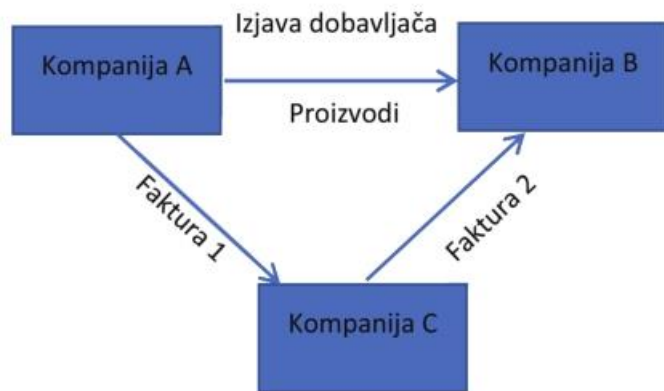
5.2 Izjava dobavljača (SD)

Izjava dobavljača je izjava koju daje dobavljač koji svom kupcu obezbeđuje informacije o statusu podrijetla robe. Dobavljač je osoba koja ima kontrolu i znanje o statusu podrijetla robe - bez obzira na fakturiranje.

Primjer:

Tvrtka A prodaje robu tvrtki C koja je preprodaje tvrtki B. Po nalogu tvrtke C, tvrtka A šalje robu izravno tvrtki B.

Tvrtka A ima sve informacije o statusu podrijetla robe i može izdati Izjavu dobavljača izravno tvrtki B, bez obzira na izdavanje fakture. U ovakvoj situaciji tvrtka A treba da izda ID priloženu uz otpremnice, popis za pakiranje ili bilo koji drugi komercijalni dokument koji opisuje predmetnu robu dovoljno detaljno da bi se omogućila njezina identifikacija.

Uopćeno, Izjava dobavljača može se izdati:

- ☞ za robu koja je dobila preferencijalno podrijetlo (samo za robu sa podrijetlom kojom se trguje unutar Ugovorne stranke) i
- ☞ za robu bez podrijetla (koja se koristi prilikom primjene pune kumulacije).

Dobavljač može izdati:

- ☞ posebnu Izjavu dobavljača za svaku pošiljku ili
- ☞ tzv. Dugoročnu izjavu dobavljača

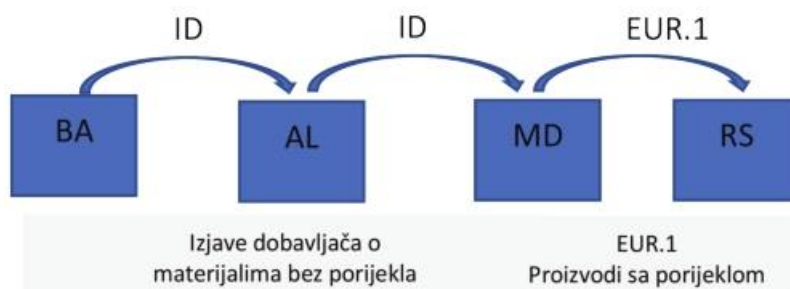
Za razliku od Izjave dobavljača za robu sa podrijetlom, Izjava dobavljača za robu bez podrijetla ne potvrđuje primatelju već postojeći status podrijetla robe.

Umjesto toga, ona sadrži izjavu o materijalima bez podrijetla i materijalima sa podrijetlom koji se obično koriste u proizvodnji. Ona služi kao dokaz o obradi ili preradi koja je izvršena u članicama CEFTA-e na datim materijalima. Ovim se utvrđuje da li se proizvodi (proizvedeni od dotičnih materijala) mogu smatrati proizvodima sa podrijetlom iz članica CEFTA-e ispunjavanjem propisanih zahtjeva.

Ona se smatra pratećim dokumentom za izdavanje EUR.1 ili izjave o podrijetlu, ako proizvodi za izvoz dobiju status podrijetla korištenjem ove Izjave dobavljača i ispunjavaju sve druge propisane zahtjeve.

Jasno je da Izjava dobavljača također može podržati izradu naredne Izjave dobavljača kada se roba preprodaje, isporučuje ili prenosi između dobavljača.

Također se može koristiti i ako se materijali bez podrijetla mijenjaju u jednoj Ugovornoj stranci (bez dobivanja podrijetla – praćeni Izjavom dobavljača) i dodatno mijenjaju u drugoj Ugovornoj stranci i svi korišteni materijali se računaju.

Treba naglasiti da ne postoji zakonska obveza da dobavljač sačini Izjavu dobavljača i da nije potrebno ovlaštenje za izdavanje Izjave dobavljača. Međutim, dobavljač može biti dužan da sačini Izjavu na temelju poslovne obveze.

5.2.1 Izjava dobavljača (za jednu pošiljku)

Dobavljač može izdati Izjavu dobavljača za svaku pošiljku robe ili Dugoročnu izjavu dobavljača koja će obuhvatiti naredne pošiljke identične robe.

Posebnu Izjavu dobavljača:

- ☞ sačinjava dobavljač za svaku pošiljku robe na propisanom obrascu²².
- ☞ Tekst svih izjava dobavljača je obvezujući. Tekst Izjave dobavljača mora biti sačinjen u skladu sa fusnotama, ali fusnote se ne moraju ponavljati.
- ☞ Sastavlja se na listu papira priloženom uz fakturu, otpremnice ili bilo koji drugi komercijalni dokument koji opisuje predmetnu robu dovoljno detaljno da bi se omogućila njena identifikacija.
- ☞ Dobavljač je dužan da je otkuca ili napiše na engleskom jeziku i mora da sadrži originalni potpis dobavljača u rukopisu. Izjava također može biti ručno napisana; u tom slučaju, mora biti napisana mastilom i tiskanim slovima.

5.2.2 Dugoročna izjava dobavljača

Dugoročna izjava dobavljača obuhvaća naredne pošiljke robe koje dobavljač redovito isporučuje kupcu robe za koju se očekuje da će obrada ili prerada u članicama CEFTA-e ostati konstantna tijekom dužeg vremenskog razdoblja.

Ona omogućava olakšice dobavljaču koji šalje identične proizvode, s obzirom da je, u datom vremenskom razdoblju, potrebna samo jedna Izjava dobavljača koja obuhvaća sve proizvode, umjesto odvojenih izjava po pojedinačnoj pošiljci.

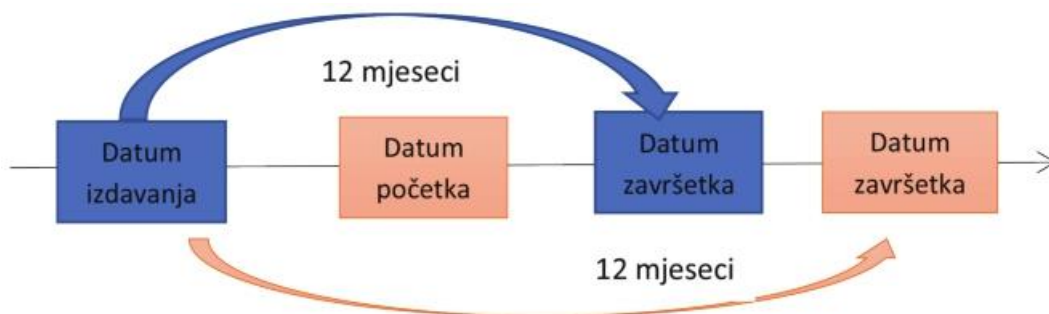
²² Obrazac Izjave dobavljača - uzorak - Prilog 1 Odluke CEFTA-e 3/2015 i Aneks 3 ovog dokumenta.

Dugoročnu izjavu dobavljača:

- ☞ Sačinjava dobavljač u propisanoj formi²³ na listu papira priloženom uz fakturu, otpremnicu ili drugi komercijalni dokumenat koji opisuje predmetnu robu dovoljno detaljno da bi se omogućila njena identifikacija. Tekst svih izjava dobavljača je obvezujući. Tekst Izjave dobavljača mora biti sačinjen u skladu sa fusnotama, ali fusnote se ne moraju ponavljati.
- ☞ Dobavljač je dužan da je otkuca ili napiše na engleskom jeziku i mora da sadrži originalni potpis dobavljača u rukopisu. Izjava također može biti ručno napisana; u tom slučaju, mora biti napisana mastilom i tiskanim slovima.
- ☞ Primjenjuje se na sve daljnje pošiljke identične robe²⁴ isporučene u razdoblju do jedne godine²⁵ od dana izdavanja Dugoročne izjave dobavljača. Njome se zahtijeva da su tijekom cijelog razdoblja važenja Izjave dobavljača, sve informacije iz Dugoročne izjave dobavljača iste.
- ☞ Dobavljač je dužan da odmah obavijesti kupca robe ako informacije koje su dane u njegovoj Dugoročnoj izjavi dobavljača prestanu da važe.
- ☞ Dostavlja se dotičnom kupcu prije nego što mu se isporuči roba ili sa prvom pošiljkom robe obuhvaćene tom izjavom.

Treba da postoje 3 datuma u Dugoročnoj izjavi dobavljača:

- Datum na koji je sačinjena Izjava dobavljača (datum izdavanja).
 - Datum od koga počinje da važi Izjava dobavljača (datum početka) i
 - Datum na koji se završava razdoblje važenja (datum završetka), ne može biti dulji od 12 mjeseci nakon datuma izdavanja.
- ☞ Datum izdavanja Dugoročne izjave dobavljača ne može biti poslije datuma početka, ali može biti prije.

²³ Obrazac Dugoročne izjave dobavljača - uzorak - Prilog 2 Odluke CEFTA-e 3/2015 i Aneks 3 ovog dokumenta

²⁴ Identični proizvodi označavaju proizvode koji u svakom pogledu odgovaraju onima opisanim u opisu proizvoda. Opis proizvoda na komercijalnom dokumentu koji se koristi za izradu Izjave dobavljača za višestruke pošiljke mora stoga da bude dovoljno precizan da jasno identificira taj proizvod, ali i identične proizvode koji će naknadno biti uvezeni u skladu sa tom ID.

²⁵ Tekst članka 4. Odluke CEFTA-e 3/2015 pruža mogućnost carinskim tijelima članice CEFTA-e u kojoj se sačinjava Izjava da propišu uvjete pod kojima se mogu koristiti dulji rokovi.

- ☞ Maksimalno razdoblje od 12 mjeseci važenja Dugoročne izjave dobavljača ne znače obvezu dobavljača da izda Izjavu dobavljača za razdoblje od 12 mjeseci. To je njegova odluka, to može biti kraće razdoblje važenja u kom dobavljač može dokazati da su sve informacije iz Dugoročne izjave dobavljača iste i istinite.

5.2.3 Popunjavanje Izjave dobavljača

Izjava Dobavljača (i Dugoročna ID) obuhvaća sve informacije o isporučenoj robi. Sastoji se od tri dijela i uključuje sljedeće informacije:

- informacije o robi koju dobavljač dostavlja, a koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u članicama CEFTA-e bez dobivanja statusa preferencijalnog podrijetla i informacije o materijalima koji su za nju korišteni;
- informacije da svi ostali materijali koji se koriste u članicama CEFTA-e za proizvodnju finalnih proizvoda potiču iz članica CEFTA-e, (EU, Farski otoci, Island, Norveška, Švicarska (uključujući Lihtenštajn ili Tursku)²⁶;
- informacije o robi koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi izvan članica CEFTA-e i ukupnoj dodatoj vrijednosti izvan članica CEFTA-e u skladu sa člankom 11 (Princip teritorijalnosti) Priloga I PEM Konvencije.

← Materijali bez porijekla

← Materijali sa porijeklom

← Ukupna dodata vrijednost izvan članica CEFTA-e

Informacije o robi koju dobavljač isporučuje:

Opis isporučene roba	Opis korištenih materijala bez podrijetla	Tarifni broj korištenih materijala bez podrijetla	Vrijednost korištenih materijala bez podrijetla
Ukupna vrijednost			

Prva tablica u obrascu Izjave dobavljača i obrascu Dugoročne izjave dobavljača sadrži podatke o robi koju dobavljač isporučuje, i koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u članicama CEFTA-e, bez dobivanja statusa preferencijalnog podrijetla. Također sadrži sve informacije o materijalima koji se koriste za njezinu proizvodnju.

Stupac I - Opis isporučene robe

Ove informacije treba da budu dovoljno detaljne da bi se jasno identificirala roba koju dobavljač isporučuje.

²⁶ Potencijalna mogućnost

Kada se faktura, otpremnica ili drugi komercijalni dokument uz koji se prilaže izjava odnosi na različite vrste robe, ili na robu koja ne sadrži materijale bez podrijetla u istom obujmu, dobavljač mora da napravi jasnu razliku između njih.

Primjer:

- ⌚ Izjava dobavljača se odnosi na transformatore (HS 8504) proizvedene u jednoj članici CEFTA-e koji će se koristiti u drugoj članici CEFTA-e za proizvodnju klima uređaja (HS 8415).
- ⌚ Priroda i vrijednost materijala bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji ovih transformatora razlikuju se od modela do modela.

Opis isporučene robe	Opis korištenih materijala bez podrijetla	Tarifni broj korištenih materijala bez podrijetla	Vrijednost korištenih materijala bez podrijetla
Transformator 1 75 VA 230/24 V	· Bakrena žica za namatanje · Čelično jezgro		3 EUR 4 EUR
		Ukupna vrijednost	7 EUR
Transformator 2 60 VA 230/12 V	· Bakrena žica za namatanje · Čelično jezgro		2 EUR 4 EUR
		Ukupna vrijednost	6 EUR

⌚ Za model 1 korištena je bakrena žica za namatanje (HS 8544) vrijednosti 3 EUR i željezno jezgro (HS 8504) vrijednosti 4 EUR.

⌚ Za model 2 korištena je bakrena žica za namatanje (HS 8544) vrijednosti 2 EUR i željezno jezgro (HS 8504) vrijednosti 4 EUR.

- ⌚ Stoga se mora napraviti razlika između modela u prvom stupcu, a naznake u drugim stupcima se moraju dati odvojeno za svaki od modela kako bi proizvođač klima uređaja mogao izvršiti točnu procjenu statusa podrijetla svojih proizvoda ovisno o tome koji model transformatora koristi.

Stupac II - Opis korištenih materijala bez podrijetla

Drugi stupac sadrži informacije o materijalima bez podrijetla korištenih u proizvodnji isporučene robe.

Stupac III – Tarifni broj korištenih materijala bez podrijetla

Treći stupac sadrži informacije o tarifnom broju materijala bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji isporučene robe. Naznake koje se zahtijevaju u ovim stupcima treba da se navedu samo ako su potrebne.

U prethodnom primjeru klima uređaja (HS 8415) kod kojih su korišteni transformatori (HS 8504), Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod propisuje da se može koristiti najviše 40% materijala bez podrijetla. Zbog vrste Pravila o podrijetlu za određeni proizvod, tarifni brojevi za bakrenu žicu za namatanje (HS 8544) i željezno jezgro (HS 8504) nisu važni, tako da nije potrebno popunjavati taj stupac. Međutim, vrijednost korištenih materijala bez podrijetla je vrlo važna, jer će je finalni izvoznik računati za dobivanje podrijetla.

Ili, pravilo za odjevne predmete ex Poglavlja 62 propisuje da se može koristiti pređa bez podrijetla. Ako proizvođač takvih odjevnih predmeta u Srbiji koristi tkaninu uvezenu iz Crne Gore koja je tamo dobivena tkanjem pređe bez podrijetla, dovoljno je da crnogorski dobavljač u svojoj izjavi opiše materijale bez podrijetla korištene kao pređa, bez obveze navođenja tarifnog broja i vrijednosti takve pređe. To je zato što oni nisu važni u donošenju odluke o pribavljanju podrijetla finalnih proizvoda. Važno je samo da je proizvodnja započela od pređe bez obzira na tarifni broj i vrijednost korištenih materijala.

Stupac IV - Vrijednost korištenih materijala bez podrijetla

Četvrti stupac sadrži informacije o vrijednosti materijala bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji isporučene robe. „Vrijednost materijala“ označava carinsku vrijednost korištenih materijala u vrijeme uvoza korištenih materijala bez podrijetla, ili, ako ona nije poznata i ne može se utvrditi, prvu utvrdivu cijenu plaćenu za materijale u jednoj od država članica CEFTA-e. Točna vrijednost svakog korištenog materijala bez podrijetla se mora navesti po jedinici robe navedene u prvom stupcu.

Također, Izjava dobavljača treba da sadrži informacije o robi koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi izvan članica CEFTA-e u skladu sa Principom teritorijalnosti²⁷.

- U polju *Ukupna dodata vrijednost stječena izvan zemalja članica CEFTA-e* „Ukupna dodata vrijednost“ označava sve troškove akumulirane izvan zemalja članica CEFTA-e, uključujući vrijednost svih materijala koja je tamo dodata. Točna ukupna dodata vrijednost ostvarena izvan zemalja članica CEFTA-e mora biti data po jedinici robe koja je navedena u prvom stupcu.

Dugoročna izjava dobavljača sadrži i informacije o razdoblju važenja za sve naredne pošiljke robe koje će biti otpremljene u razdoblju od do Razdoblje važenja Dugoročne izjave dobavljača obično ne bi trebalo da bude dulje od 12 mjeseci, pod uvjetima propisanim od strane carinskih tijela zemlje u kojoj se sačinjava Dugoročna izjava dobavljača.

5.2.4 Čuvanje izjava dobavljača i pratećih dokumenata

Dobavljač koji sastavlja Izjavu dobavljača mora biti spreman da u svakom trenutku, na zahtjev carinskog tijela članice CEFTA-e u kojoj je sačinjena izjava, dostavi sva odgovarajuća dokumenta kojima se dokazuje da su informacije date u toj izjavi točne.

Dobavljač koji sačinjava Izjavu dobavljača mora čuvati najmanje tri godine preslike izjave i sve fakture, otpremnice ili druga komercijalna dokumenta uz koja se ta izjava

²⁷ Ukupna maksimalna dodata vrijednost ostvarena izvan Ugovornih stranaka ne smije biti veća od 10% cijene franko tvornica proizvoda za koji će se tražiti status podrijetla (članak 11. PEM Konvencije).

prilaže, kao I sva odgovarajuća dokumenta kojima se dokazuje da su informacije date u Izjavi dobavljača točne. Ako postoji Dugoročna izjava dobavljača, to razdoblje počinje od datuma isteka važenja Dugoročne izjave dobavljača.

5.2.5 Administrativna suradnja i provjera izjava dobavljača

Da bi se osigurala pravilna primjena pune kumulacije, carinska tijela zemalja članica CEFTA-e su dužna da pružaju pomoć jedna drugima prilikom provjere vjerodostojnosti uvjerenja o prometu robe EUR.1, izjava o podrijetlu ili izjava dobavljača i točnosti informacija navedenih u tim dokumentima.

Postupak naknadne provjere vjerodostojnosti Izjave dobavljača ili dokaza o podrijetlu, odnosno točnosti datih podataka, je u osnovi isti i podržan je od strane carinske administracije.

Naknadne provjere izjava dobavljača ili dugoročnih izjava dobavljača, kao i naknadna provjera izdatih dokaza o podrijetlu, se mogu obaviti nasumice ili kad god carinsko tijelo zemlje članice CEFTA-e izrazi opravdanu sumnju u vjerodostojnost dokumenta ili točnost informacija koje su sadržane u njemu.

Ako postoji sumnja u vjerodostojnost dokumenta ili točnost podataka navedenih u Izjavi dobavljača, postupak njegove provjere je slijedeći:

- ⌚ Carinsko tijelo zemlje članice CEFTA-e, u kojoj su takve izjave dobavljača korištene za dobivanje podrijetla izvezenih roba, vraća Izjavu dobavljača (ili Dugoročnu izjavu dobavljača) i fakture, otpremnice ili druga komercijalna dokumenta koja se odnose na robu obuhvaćenu takvom izjavom carinskom tijelu zemlje članice CEFTA-e u kojoj je izjava sačinjena.
- ⌚ Carinska služba treba da navede, po potrebi, razloge za provjeru.
- ⌚ Oni su također dužni da proslijede, u prilog zahtjevu za naknadnu provjeru, sva pribavljena dokumenta ili informacije koje navode na zaključak da su informacije date u Izjavi dobavljača netočne.

Provjeru sprovodi carinsko tijelo zemlje članice CEFTA-e u kojoj je Izjava dobavljača (ili Dugoročna izjava dobavljača) sačinjena. U tu svrhu, ono ima pravo da zatraži bilo kakav dokaz i izvrši kontrolu računa dobavljača ili bilo koju drugu provjeru koju smatra prikladnom.

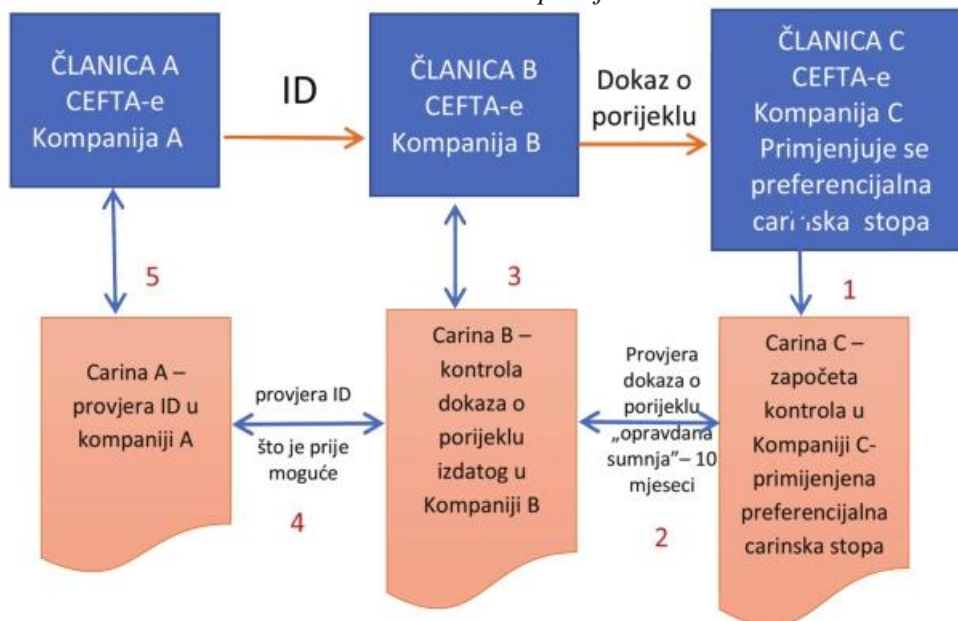
Carinsko tijelo koje zahtijeva provjeru mora biti obaviješteno o rezultatima što je prije moguće (uzimajući u obzir rokove za provjeru dokaza o podrijetlu koji su izdati na temelju date Izjave dobavljača).

Ti rezultati moraju jasno pokazati da li su informacije date u Izjavi dobavljača točne i omogućiti utvrđivanje činjenice da li i do koje mjere se takva izjava može uzeti u obzir za izdavanje uvjerenja o prometu robe EUR.1 ili za izradu izjave o podrijetlu.

PRIMJER: Proces provjere Izjave dobavljača

- ☞ Dokaz o podrijetlu je izdala tvrtka B tvrtki C. Izvozni proizvod je dobio preferencijalno podrijetlo primjenjujući punu kumulaciju korištenjem materijala bez podrijetla kupljenih od tvrtke A. Tvrtka A je sačinila Izjavu dobavljača u kojoj se navode svi materijali bez podrijetla i materijali sa podrijetlom koji su korišteni u zemlji C.

Slika 5 – Proces provjere

- ☞ Tijekom kontrole nakon carinjenja, carinsko tijelo Stranke C je imalo osnovanu sumnju u vjerodostojnost dokaza o podrijetlu i pokrenulo je kroz administrativnu suradnju provjeru vjerodostojnosti izdatog dokaza o podrijetlu.
- ☞ Carinska uprava Stranke B je izvršila naknadnu provjeru u tvrtki B koja je izdala dokaz o podrijetlu. Tijekom kontrole su uvidjeli da je puna kumulacija primijenjena na temelju Izjave dobavljača i postojala je osnovana sumnja u vjerodostojnost Izjave dobavljača. Kroz administrativnu suradnju izvršena je provjera u Stranki A, u kojoj je Tvrtka A izdala Izjavu dobavljača. Utvrđeno je da je Izjava dobavljača ispravno izdata, a ista je bila vjerodostojna i opravdana. Na temelju ovih informacija, carinska uprava u Stranki B je odgovorila na zahtjev za provjeru carinskoj upravi Stranke C.
- ☞ U navedenom primjeru, provjera je inicirana od strane carinske uprave one Stranke u kojoj je primijenjena preferencijalna carinska stopa. Međutim, treba napomenuti da provjeru Izjave dobavljača može inicirati i carinska uprava one Stranke u kojoj je izdat dokaz o podrijetlu (na temelju ID) ili u vrijeme izdavanja ili prilikom naredne kontrole. Također, može se inicirati tijekom bilo koje vrste kontrole - na primjer tijekom redovite kontrole ovlaštenog izvoznika.

5.2.6 Posljedice netočne Izjave dobavljača

S obzirom da netočna Izjava dobavljača može na kraju dovesti do izdavanja netočnog dokaza o podrijetlu, to bi moglo značiti da bi uvoznik morao da plati (vrati) carine za jednu ili više pošiljki, jer ne postoji validan dokaz o podrijetlu koji je potreban da bi se osigurala preferencijalna carinska stopa.

Mora biti jasno da Izjava dobavljača također može da podrži izradu naredne Izjave dobavljača kada se roba prodaje, isporučuje ili prenosi između dobavljača.

Također, pogrešno izdavanje Izjave dobavljača potencijalno podrazumijeva čitav lanac pogrešno izdatih dokumenata. Pogrešna izjava ne samo da može dovesti do gubitka kupca ili obveze plaćanja carine, već može imati i druge posljedice vezane za, npr. poresko ili krivično pravo.

Treba naglasiti da se izrada izjava dobavljača vrši bez sudjelovanja carinskih tijela. Dobavljač je odgovoran za točnost izjava datih primatelju. Kada se sačinjava Izjava dobavljača, obvezni su formalni zahtjevi. Dobavljač je također dužan da odmah obavijesti kupca robe ako se okolnosti promijene, što dovodi do činjenice da dugoročna izjava dobavljača prestaje da važi.

U slučajevima kada se utvrdi da je dobavljač izdao netočnu Izjavu dobavljača, također se može predvidjeti prekršajni postupak nacionalnim odredbama svake od zemalja članica CEFTA-e: (Članak 9: *Kazne se izriču svakoj osobi koja sačini ili utječe na to da se sačini dokument koji sadrži netočne informacije u cilju dobivanja preferencijalnog tretmana za proizvode*).

Također, ako je ovlaštenu izvoznik izdao netočnu Izjavu dobavljača, mjera koja bi se mogla poduzeti može da uključi oduzimanje odluke o ovlaštenom izvozniku.

5.3 Primjer pune kumulacije - pravilo dodate vrijednosti

Albanska tvrtka proizvodi kišobrane (HS 6601) i prodaje ih Bosni i Hercegovini po cijeni od 4 eura franko tvornica. Proizvodni proces:

PROIZVODNJA KIŠOBRANA ALBANSKE TVRTKE (HS 6601)

Materijal koji se koristi u proizvodnji kišobrana:

- ŠIVENI TEKSTILNI MATERIJALI – dio kišobrana (HS 6307) - kupljeni od tvrtke iz RS po cijeni 1 EUR franko tvornica (materijali bez podrijetla) - carinska stopa najpovlaštenije nacije (MFN stopa) na uvoz u AL je 0%;
- ALUMINIJSKI DJELOVI KOŠOBRANA - okviri i žice (HS 6603) - kupljeni od tvrtke iz Kine po cijeni 1,3 EUR franko tvornica (materijali bez podrijetla) – carinska stopa na uvoz u AL iznosi 15%;
- PLASTIČNI DJELOVI (HS 6603) kupljeni od albanskog proizvođača po cijeni 0,3 EUR franko tvornica - praćeni izjavama dobavljača za robu sa podrijetlom;
- Proizvodnja iznad minimalne.

- ⌚ Pravilo Popisa za HS 6601 propisuje **da ukupna vrijednost svih materijala bez podrijetla ne smije biti veća od 50% finalne cijene franko tvornica.**

PROIZVODNJA ŠIVENOG TEKSTILNOG MATERIJALA TVRTKE IZ SRBIJE (HS 6307)

Materijal koji se koristi u proizvodnji:

- TEKSTILNI MATERIJAL (HS 5512) uvezen iz Bangladeša po cijeni od 0,5 EUR FRANKO TVORNICA (materijali bez podrijetla) - uvozna carina na tekstilni materijal iznosi 10%;
- OSTALI MATERIJALI imaju podrijetlo iz Srbije;
- Proizvodnja iznad minimalne.

- ⌚ Pravilo Popisa za HS 6307 propisuje **proizvodnju u kojoj vrijednost svih upotrijebljenih materijala ne prelazi 40% cijene proizvoda franko tvornica.**

STJECANJE PREFERENCIJALNOG PODRIJETLA KIŠOBRANA PROIZVEDENIH U ALBANJI

U nastavku se uspoređuju slučajevi u kojima se koristi Regionalna PEM Konvencija (bez primjene CEFTA odstupanja - puna kumulacija i povrat carina), kao i situacija kada se koristi Odluka CEFTA-e 3/2015 sa mogućnošću pune kumulacije i povrata carine. Cilj je da se pokaže razlika i mogućnosti koje bi ova nova mogućnost trebalo da pruži.

- ⌚ BEZ PUNE KUMULACIJE I POVRATA CARINE - PEM konvencija koja je trenutno u uporabi

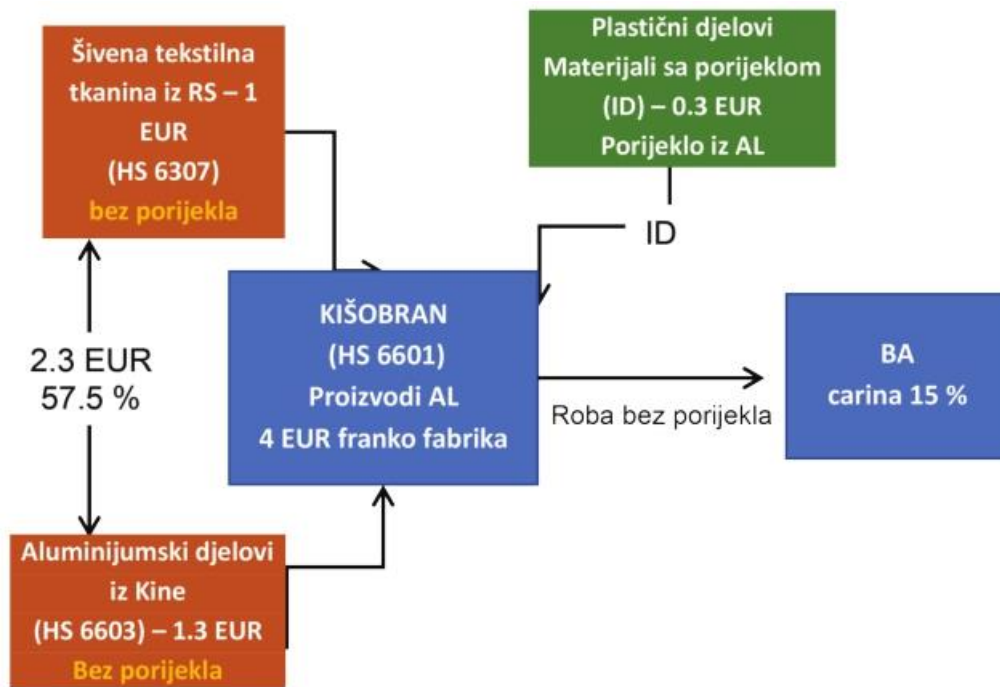
U proizvodnji kišobrana proizvođač je koristio šiveni tekstilni materijal bez podrijetla i dijelove od aluminija.

Vrijednost materijala bez podrijetla korištenih u proizvodnji kišobrana je 2,3 EUR franko tvornica (šiveni tekstilni materijal + aluminijski dijelovi), što odgovara 57,5% ukupne cijene kišobrana (4 EUR franko tvornica).

Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za HS 6601 propisuje da kišobran može da dobije podrijetlo zemlje izvoznice ako se ispuni pravilo Popisa (*ukupna vrijednost svih materijala bez podrijetla ne smije biti veća od 50% finalne cijene franko tvornica*).

Prilikom izvoza kišobrana u Bosnu i Hercegovinu nije moguće izdati dokaz o podrijetlu, jer je u njegovoj proizvodnji korišteno 57,5% materijala bez podrijetla. To će rezultirati obračunavanjem carine od 15% da bi se kišobrani mogli staviti u slobodan promet u Bosni i Hercegovini.

Slika 6. Dobivanje preferencijalnog podrijetla - bez pune kumulacije i povrata carine

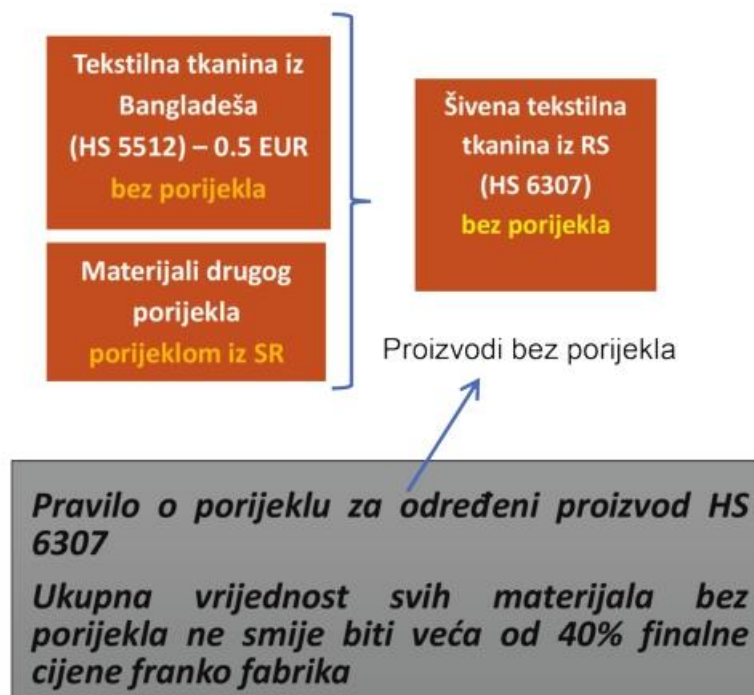
⌚ PRIMIJENJENA PUNA KUMULACIJA I POVRAT CARINE (Odluka CEFTA-e 3/2015)

U proizvodnji šivenog tekstilnog materijala (HS 6307) tvrtka iz Srbije je koristila tekstilne materijale bez podrijetla kupljene od proizvođača iz Bangladeša (HS 5512) po cijeni od 0,5 EUR franko tvornica. Svi ostali korišteni materijali imaju preferencijalno podrijetlo iz Srbije.

Proizvodnja je veća od minimalne proizvodnje, ali šiveni tekstilni materijal je ipak bez podrijetla, jer pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za HS 6307 nije ispunjeno.

Bez obzira na to, proizvođač iz Srbije je mogao da izda Izjavu dobavljača albanskoj tvrtki kojom se potvrđuje da su u proizvodnji šivenog tekstilnog materijala (HS 6307) korišteni materijali bez podrijetla u vrijednosti od 0,5 EUR franko tvornica i da su svi ostali korišteni materijali bili materijali sa podrijetlom.

Slika 7. Dobivanje preferencijalnog podrijetla – primijenjena puna kumulacija i povrat carine

Albanska tvrtka zatim u obračunu materijala bez podrijetla korištenih u proizvodnji finalnog proizvoda (kišobrani HS 6601) računa ovih 0,5 EUR za materijale bez podrijetla, a za aluminijske djelove bez podrijetla 1,3 EUR, što je ukupno 1,8 EUR franko tvornica. To odgovara 45% cijene kišobrana franko tvornica.

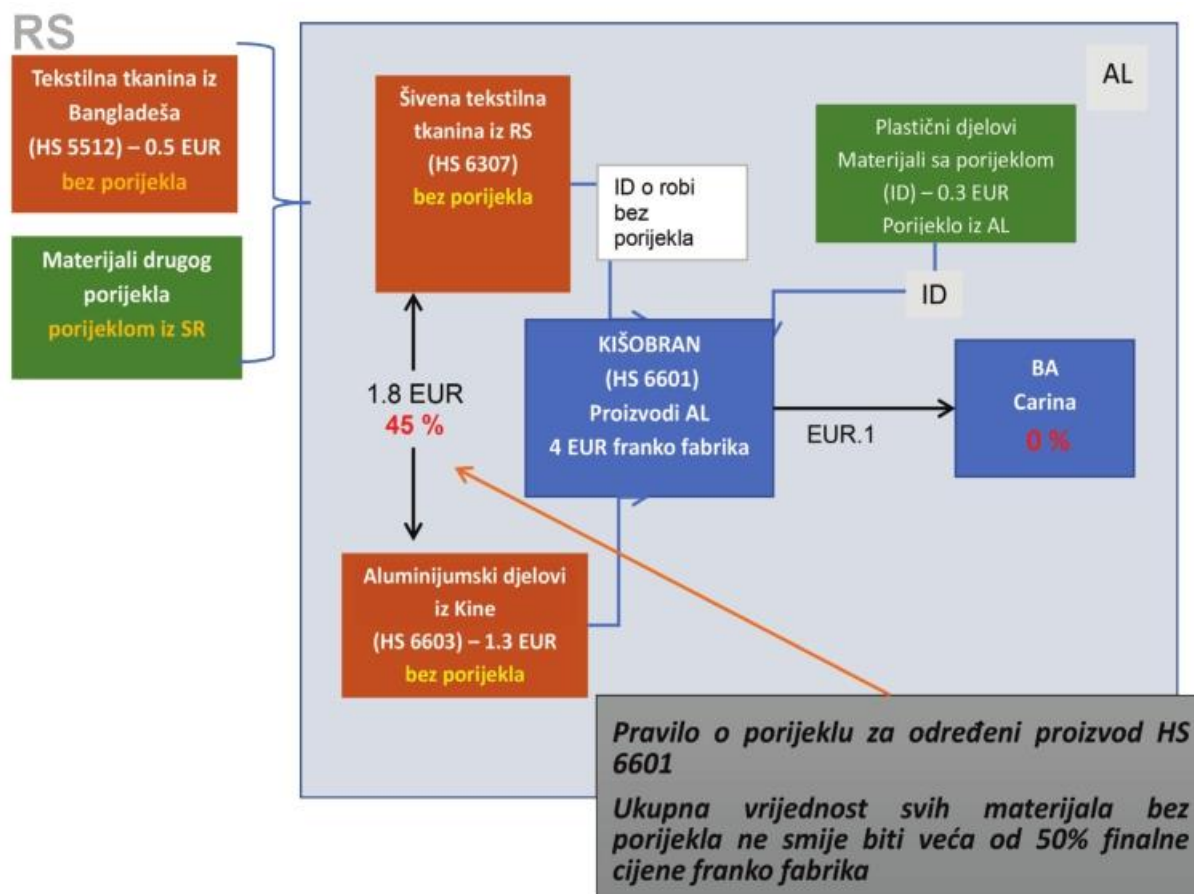
Možemo zaključiti da se u proizvodnji finalnog proizvoda koristi 45% materijala bez podrijetla, što dovodi do zaključka da je zadovoljeno Pravilo o podrijetlu određenog proizvoda u pravilu Popisa, i da je albanska tvrtka mogla izdati dokaz o podrijetlu prilikom izvoza kišobrana u Bosnu i Hercegovinu²⁸. To podrazumijeva da se u BA primjenjuje carinska stopa od 0%.

Treba uzeti u obzir i činjenicu da zbog toga što je korištena unutarnja obrada i što se primjenjuje pravilo povrata carine²⁹, nije potrebno obračunavati carinsku stopu za sve materijale bez podrijetla korištene u proizvodnji prije nego što se izda dokaz o podrijetlu (ili se uvozna carina koja se plaća na materijale bez podrijetla korištene u proizvodnji može vratiti).

²⁸ Ili druge zemlje članice CEFTA-e

²⁹ Vidi temu 6 – Povrat carine

Slika 7.1 - Dobivanje preferencijalnog podrijetla – primijenjena puna kumulacija i povrat carine

Zaključak:

Iz ovoga slijedi da u situaciji kada ne postoji mogućnost pune kumulacije/povrata carine pri uvozu kišobrana iz Albanije u Bosnu i Hercegovinu, treba naplatiti carinu od 15%. Ako postoji mogućnost pune kumulacije/povrata carine, to tvrtkama omogućava korištenje materijala bez podrijetla koji još nisu rezultirali proizvodom sa podrijetlom. Oni se onda mogu smatrati materijalima u svrhu kumulacije i dodati proizvodnom procesu koji se odvija u tvrtki u drugoj zemlji u zoni pune kumulacije. Tada se zajedno smatraju proizvodom sa podrijetlom ako su druga pravila zadovoljena i roba dobiva podrijetlo.

Dakle, u ovom slučaju, isto nam daje mogućnost da koristimo materijale bez podrijetla iz Bangladeša koji su jeftiniji od materijala sa podrijetlom iz zone Sporazuma o slobodnoj trgovini. To u konačnici omogućava jeftiniju proizvodnju gotovog proizvoda i plasiranje istog bez naplate carine u zoni primjene pune kumulacije.

Puna kumulacija/povrat carine između zemalja članica CEFTA-e omogućava proizvodnju finalnog proizvoda po konkurentnim cijenama koji će se prodati kupcima CEFTA-e bez carine, ali koji možda neće biti konkurentan na drugim tržištima (na primjer EU i EFTA jer se puna kumulacija (još) ne primjenjuje sa njima).

5.4 Primjer pune kumulacije - pravilo procesa

PROIZVODNJA PAMUČNIH KOŠULJA (HS 6205) – primijenjena puna kumulacija i povrat carine

Kineska pamučna pređa (HS 5205) se uvozi u Sjevernu Makedoniju gdje se proizvodi u tkaninu (HS 5208).

Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za HS 5208 temelji se na tzv. „pravilu dvostruke transformacije”³⁰, što znači da je u konkretnoj situaciji proizvodnja morala početi od vlakna da bi se ispunilo pravilo Popisa.

To znači da tkanina (HS 5208) ne ispunjava uvjete za preferencijalno podrijetlo i zadržava kinesko podrijetlo.

Tkanina bez podrijetla se izvozi iz Sjeverne Makedonije u Moldaviju, gdje se izrađuje u košulje (HS 6205). Makedonski izvoznik je sačinio Izjavu dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi u Sjevernoj Makedoniji, bez dobivanja statusa preferencijalnog podrijetla.

Pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za HS 6205 propisuje da proces proizvodnje mora početi od pređe i onda gotov proizvod može dobiti preferencijalno podrijetlo.

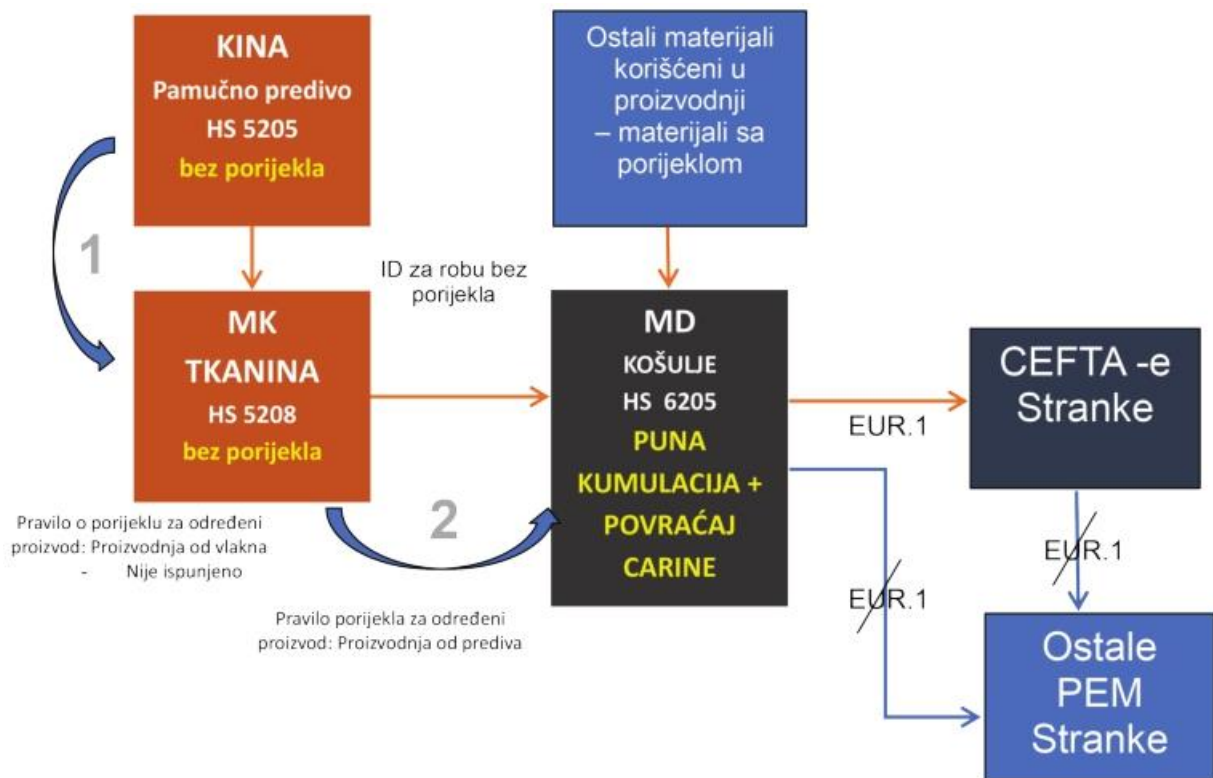
U Moldaviji, gotove košulje dobivaju status preferencijalnog podrijetla jer se obrada koja je izvršena u Sjevernoj Makedoniji dodaje obradi izvršenoj u Moldaviji da bi se proizvele košulje sa podrijetlom. Zahtjev dvostruke transformacije je tada ispunjen na teritoriju Stranaka koje imaju koristi od pune kumulacije. Finalni proizvod dobiva preferencijalno podrijetlo i može se izvoziti u druge zemlje članice CEFTA-e i ima koristi od preferencijalnog tretmana u njima.

Međutim, s obzirom da puna kumulacija između drugih Ugovornih stranaka PEM-a nije priznata, proizvod se ne može ponovo izvoziti unutar PEM zone uz povlastice.

S obzirom da se između zemalja članica CEFTA-e primjenjuje povrat carine, nije potrebno obračunavati carinu na sve materijale bez podrijetla korištene u proizvodnji prije nego što se izda dokaz o podrijetlu ili se može izvršiti povrat uvozne carine plaćene na materijale bez podrijetla korištene u proizvodnji.

³⁰ Pravilo dvostruke transformacije znači da se dva značajna procesa proizvodnje moraju odvijati u zemlji/ zoni Sporazuma o slobodnoj trgovini.

Slika 8. Puna kumulacija - pravilo procesa

6 Opći pregled - povrat carine

Izraz „povrat carine“ odnosi se na oslobađanje od ili refundiranje uvoznih carina na materijale koji se koriste u proizvodnji proizvoda za izvoz.

6.1 Zabrana povrata ili oslobađanja od carine (no-drawback pravilo)

Zabrana povrata ili oslobađanja od uvozne carine je navedena u većini sporazuma o slobodnoj trgovini zaključenih između partnerskih zemalja. Pravilo o zabrani povrata ili oslobađanja od carine osigurava da se plaćaju carine koje se primjenjuju na materijale trećih zemalja. Njegov glavni cilj je da se isključi dvostruko odobravanje carinskih olakšica (nenaplaćivanje carina na materijale trećih zemalja u zemlji izvoza i uvoz robe uz dokaz o podrijetlu sa preferencijalnom carinskom stopom u zemlji uvoza).

Za razliku od povrata carine, pravilo zabrane povrata carine favorizira uporabu materijala iz zone sporazuma o slobodnoj trgovini, a ne uporabu materijala bez podrijetla iz trećih zemalja.

6.1.1 PEM Konvencija i zabrana povrata carina

☞ Postojeća PEM pravila primjenjuju opći princip zabrane povrata carine na materijale koji se koriste u proizvodnji nekog proizvoda (primjenjuje se pravilo o zabrani povrata carine). Međutim, između određenih ugovornih stranaka, predviđena su također bilateralna odstupanja³¹. Cilj članka 14. PEM Konvencije je da se spriječi povrat carine na sve materijale bez podrijetla koji se koriste u obradi ili preradi proizvoda sa podrijetlom.

Stoga, ovi materijali bez podrijetla podliježu uvoznoj carini, bez mogućnosti oslobađanja ili povrata iste, carinski dug nastaje u trenutku prihvaćanja deklaracije za ponovni izvoz i mora se obračunati kao da su materijali bez podrijetla bili stavljeni u slobodan promet. Svrha ovog pravila je da se izbjegne negativna diskriminacija u carinskom tretmanu između robe namijenjene za domaću uporabu ili potrošnju u odnosu na robu koja se izvozi u partnersku zemlju.

☞ Ugovorne stranke PEM-a su predložile, nakon detaljne analize, da prema predloženoj revidiranoj PEM Konvenciji, treba ukinuti pravilo zabrane. Ova mogućnost treba da obuhvati sve ugovorne stranke PEM-a i sve proizvode, osim materijala koji se koriste u proizvodnji proizvoda koji spadaju u opseg HS poglavlja 50 do 63³².

³¹ Odluka Zajedničkog komiteta PEM-a 2/2017 će biti dio ovih odstupanja.

³² Predložena revidirana PEM konvencija također uključuje mogućnost bilateralnog ukidanja zabrane povrata carine za HS poglavlja 50-63 za proizvode koji su dobili status podrijetla primjenom bilateralne pune kumulacije.

6.2 CEFTA i povrat carine

U članku 10. PEM Odluke 3/2015 navodi se da se zabrana povrata carine propisana u članku 14. Priloga I PEM Konvencije ne primjenjuje u bilateralnoj trgovini između zemalja članica CEFTA-e.

Ako finalni proizvodi dobiju podrijetlo u jednoj članici CEFTA-e i izvoze se u drugu članicu CEFTA-e, nema potrebe da se plaća carina na materijale bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji prije izdavanja dokaza o podrijetlu ili je, pak, moguće izvršiti povrat carine³³. Ipak, u zemlji članici CEFTA-e u koju se roba izvozi postoji mogućnost odobravanja povlastice.

Mogućnost neplaćanja carine ili povrat carinskih dažbina može pomoći da se stvore jednaki uvjeti za sve gospodarske subjekte u zoni CEFTA-e. To može poboljšati konkurenciju, smanjiti troškove i povećati trgovinu, jer visoke carine na materijale bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji čine sporazume o slobodnoj trgovini beznačajnim.

Upamtiti:

- ☞ Prema Odluci CEFTA-e 3/2015, zabrana povrata carine se neće primjenjivati u bilateralnoj trgovini između zemalja članica CEFTA-e.
- ☞ Prema predloženoj revidiranoj PEM Konvenciji, prijedlog je da se pravilo o zabrani ukine za sve ugovorne stranke PEM-a i sve proizvode (osim za materijale HS poglavlja 50 do 63).

6.3 Primjer - pravilo „zabrane povrata carine“ nasuprot pravilu o „povratu carine“

Osnovne informacije:

Aluminijski (HS 2606) i plastični profili (HS 3916) se uvoze iz Kine u EU u okviru postupka unutarnje obrade. Redovita carinska stopa za aluminij je 0%, ali za plastične profile iznosi 6,5% (carina se odlaže zbog unutarnje obrade).

- U EU se prerađuju do finalnog proizvoda aluminijskih profila (HS 7604).
- Ove aluminijske profile treba zatim izvesti u Crnu Goru.

- 🕒 Ako je ispunjeno pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za 7604 (ex. Poglavlje 76 = CTH + max 50% materijala bez podrijetla franko tvornica), treba izdati dokaz o podrijetlu za aluminijske profile. Šta je sa povratom carine?

³³ Vidi nacionalnu regulativu.

Slijedi usporedba slučajeva u kojima se koristi zabrana povrata carine³⁴ ili povrat carine³⁵ sa ciljem da se olakša razumijevanje utjecaja povrata carine na gotovi proizvod.

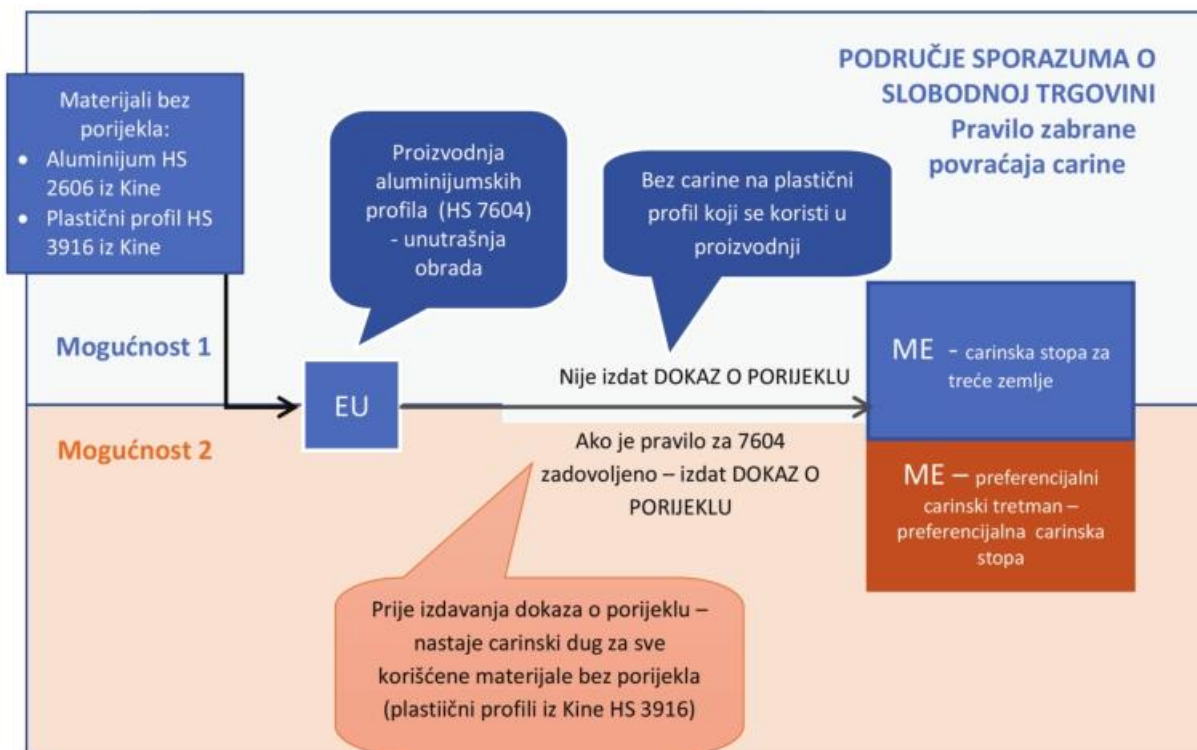
🕒 PRAVILO ZABRANE POVRATA CARINE

Članak 14. PEM Konvencije propisuje da materijali bez podrijetla (npr. kineski aluminij + kineski plastični profili) koji se koriste u proizvodnji proizvoda sa podrijetlom iz Ugovorne stranke (EU) za koje se izdaje ili sačinjava dokaz o podrijetlu, ne podliježu u strani izvoznici povratu ili oslobađanju od carine bilo koje vrste.

- Ovo znači da prije izdavanja dokaza o podrijetlu carinski dug nastaje na svim materijalima treće zemlje korištenim u proizvodnji izvezenog proizvoda (obračunat kao da je roba bez podrijetla bila stavljena u slobodan promet) - mogućnost 1.
- Ili izvoznik može odlučiti da izveze finalni proizvod bez izdavanja dokaza o podrijetlu, a onda se ne pojavljuje carinski dug - mogućnost 2.

Ove mogućnosti su prikazane na slijedećoj slici.

Slika 9 - Slučaj kada se koristi zabrana povrata carine

To znači da izvoznik ima mogućnost da odluči da primijeni povrat carine i proda robu bez preferencijalnog podrijetla, što će dovesti do obračuna carine u državi uvoznici. Ili izvoznik može da plati carinu na materijale trećih zemalja korištenih u proizvodnji i prepusti primatelju u partnerskoj zemlji da ima koristi od carinskih povlastica na uvoz.

³⁴ Trenutačno se u PEM Konvenciji koristi zabrana povrata carine.

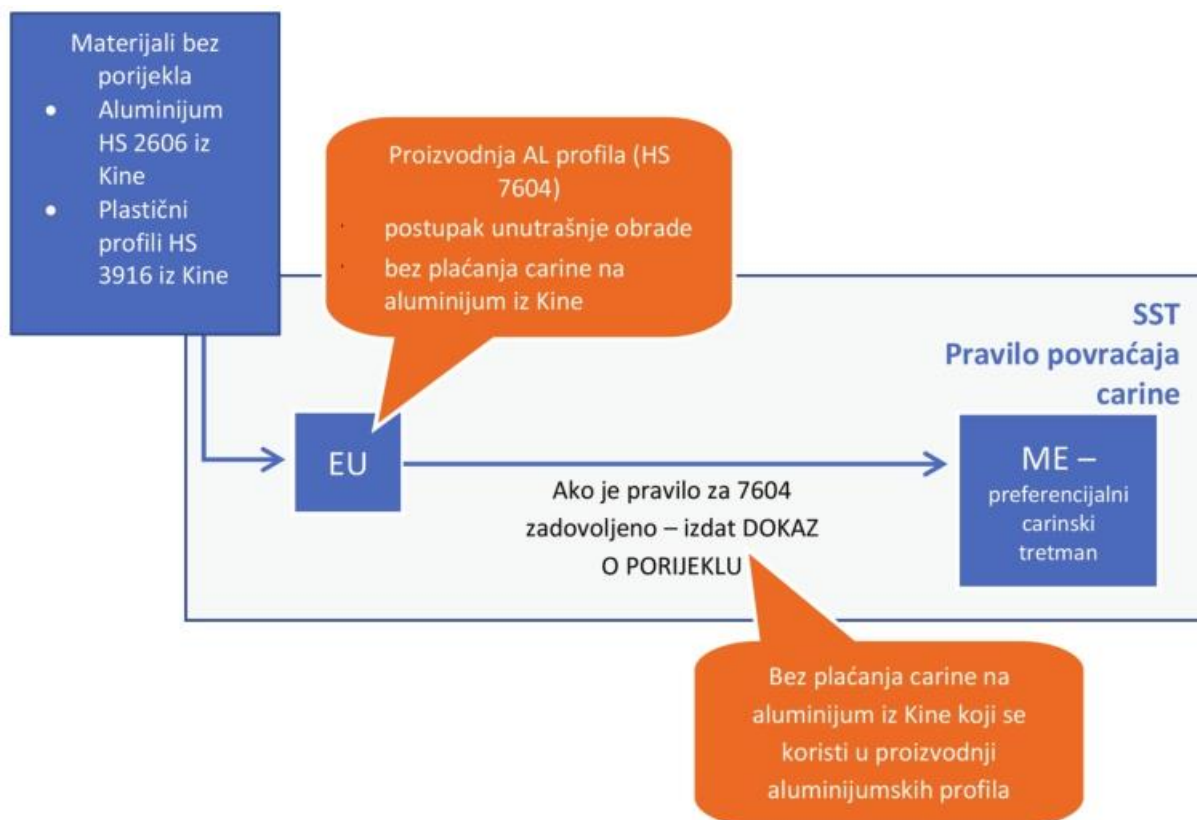
³⁵ Isto će biti moguće u Revidiranoj PEM Konvenciji

🕒 PRAVILA POVRATA CARINE

Ako je ispunjeno pravilo o podrijetlu za određeni proizvod za HS 7604 i koristi se mogućnost povrata carine, aluminijski profili se mogu uvoziti bez carine u Crnu Goru sa dokazom o podrijetlu iz EU. U toj situaciji materijali trećih zemalja (Kina) bi ušli u Crnu Goru bez plaćanja carine.

Pored toga, postojala bi i mogućnost ponovnog ulaska aluminijskih profila u EU i davanja preferencijalnog tretmana u slučaju proizvodnje u Crnoj Gori (npr. aluminijski prozori) u kojoj se koriste kao materijali sa podrijetlom (mogućnost kumulacije).

Slika 10 - Slučaj kada se koristi povrat carine

6.4 Puna kumulacija i povrat carine

Puna kumulacija daje mogućnost svakoj Ugovornoj stranci da koristi materijale bez podrijetla koji su prerađeni (više od minimalnog, ali nedovoljno za stjecanje podrijetla) u drugoj partnerskoj zemlji u proizvodnji proizvoda za izvoz. Sve operacije u obje (ili više) Ugovornih stranaka se uzimaju u obzir prilikom odlučivanja da li je proizvod ispunio odredbe propisane Protokolom o podrijetlu i da li je finalni proizvod dobio preferencijalno podrijetlo ili ne.

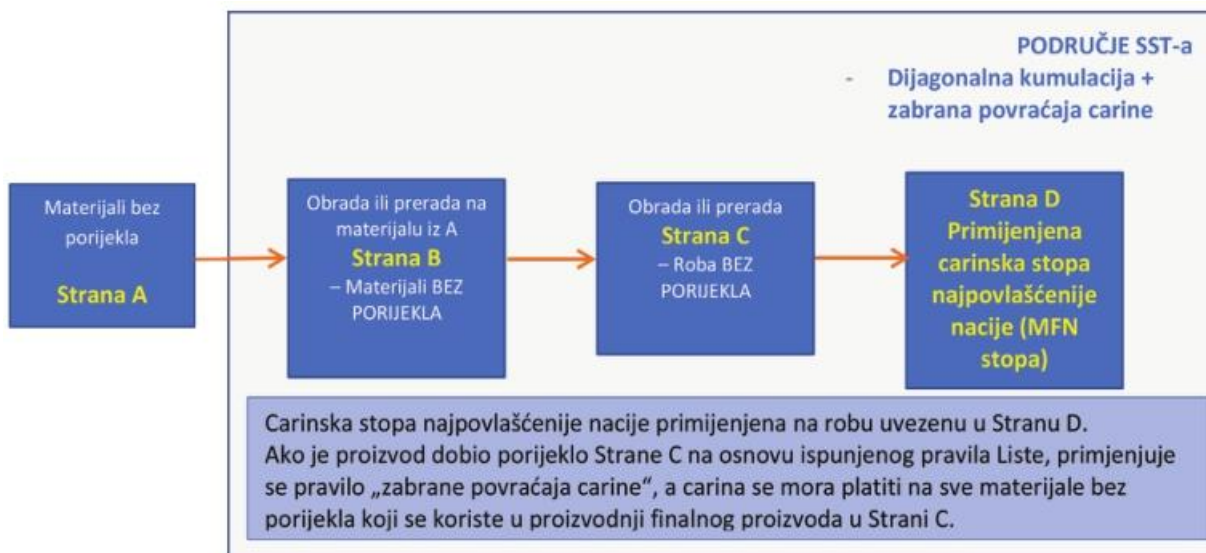
S druge strane, povrat carine omogućava da ne postoji potreba plaćanja carine na materijale bez podrijetla koji se koriste u proizvodnji.

Ove opcije olakšavaju dobivanje podrijetla za finalni proizvod, a moguće je i da proizvodnja postane učinkovitija zbog mogućnosti korištenja jeftinijih sirovina bez plaćanja carine u proizvodnji za izvoz.

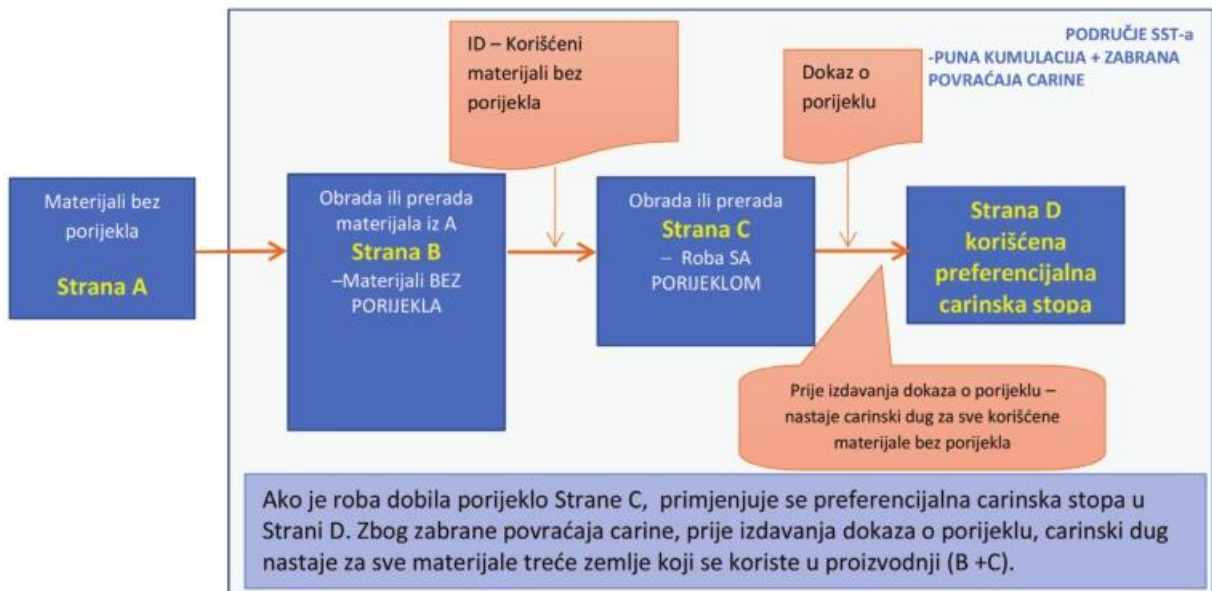
U nastavku su prikazana tri primjera s ciljem da se olakša razumijevanje utjecaja pune kumulacije i povrata carine na gotovi proizvod kroz slijedeće situacije:

- Dijagonalna kumulacija i zabrana povrata carine - trenutna situacija u PEM Konvenciji;
- Puna kumulacija i zabrana povrata carine - hipotetički slučaj;
- Puna kumulacija i povrat carine - buduća mogućnost u revidiranoj PEM Konvenciji i bilateralnoj Odluci CEFTA-e 3/2015.

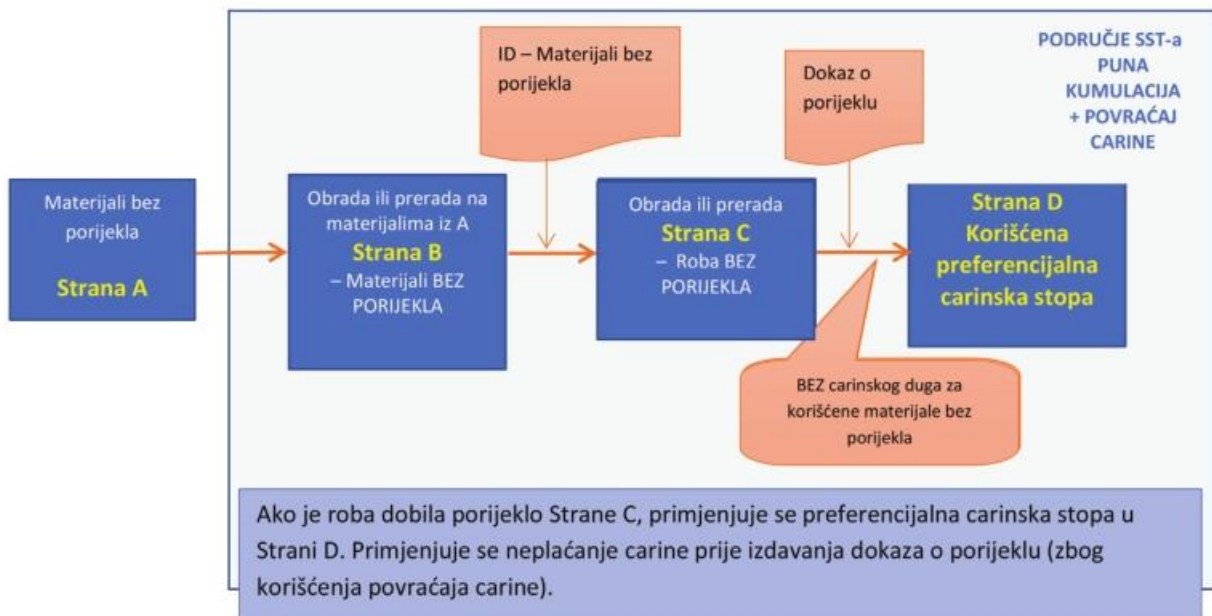
Slika 11: Dijagonalna kumulacija i zabrana povrata carine

Slika 12: Puna kumulacija i zabrana povrata carine

Slika 13: Puna kumulacija i povrat carine

Kao što je prikazano u gore navedenim primjerima, primjena pune kumulacije i povrata carine je smanjila troškove proizvođača i jeftiniji proizvod se mogao plasirati na tržište.

Aneksi:

1. Prilog II - Sadržaj - nakon uključivanja Odluke 2/2017
2. Postojeći alati - web stranice
3. Obrazac Izjave dobavljača
4. Obrazac Dugoročne izjave dobavljača

ANEKS 1: Prilog II - Sadržaj - nakon uključivanja Odluke 2/2017

Prilog II

Posebne odredbe koje odstupaju od odredbi iz Priloga I

SADRŽAJ

Članak 1.

Članak 2.

ANEKS I Trgovina između Europske unije i zemalja sudionica u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji

ANEKS II Trgovina između Europske unije i Narodne Demokratske Republike Alžira

ANEKS III Trgovina između Europske unije i Kraljevine Maroko

ANEKS IV Trgovina između Europske unije i Republike Tunis

ANEKS V Seuta i Melilja

ANEKS VI Zajednička deklaracija o Kneževini Andori

ANEKS VII Zajednička deklaracija o Republici San Marino

ANEKS VIII Trgovina između Republike Turske i zemalja sudionica u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji

ANEKS IX Trgovina između Republike Turske i Kraljevine Maroko

ANEKS X Trgovina između Republike Turske i Republike Tunis

ANEKS XI Trgovina između zemalja EFTA-e i Republike Tunis

ANEKS XII Trgovina u okviru Sporazuma o slobodnoj trgovini između mediteranskih arapskih zemalja (Sporazum iz Agadira)

ANEKS XIII Trgovina obuhvaćena Središnjoeuropskim sporazumom o slobodnoj trgovini (CEFTA) uključujući Republiku Moldaviju i zemlje sudionice u Procesu stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji

ANEKSA Izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u Europskoj uniji, Alžiru, Maroku ili Tunisu bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla

ANEKS B Dugoročna izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u Europskoj uniji, Alžiru, Maroku ili Tunisu, bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla

- ANEKS C* Izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u Alžiru, Maroku, Tunisu ili Turskoj bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla
- ANEKS D* Dugoročna izjava dobavljača za robu koja je podvrgnuta obradi ili preradi u Alžiru, Maroku, Tunisu ili Turskoj bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla
- ANEKS E* Izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u zemlji članici EFTA-e ili Tunisu, bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla
- ANEKS F* Dugoročna izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u zemlji članici EFTA-e ili Tunisu bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla
- ANEKS G* Izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u zemljama članicama CEFTA-e bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla
- ANEKS H* Dugoročna izjava dobavljača za robu koja je bila podvrgnuta obradi ili preradi u zemljama članicama CEFTA-e bez stjecanja statusa preferencijalnog podrijetla

Članak 1.

Ugovorne stranke mogu u svojoj bilateralnoj trgovini primijeniti posebne odredbe koje odstupaju od odredbi iz Priloga I.

Ove posebne odredbe su navedene u Aneksima ovog Priloga.

Članak 2

Proizvodi podrijetlom iz Seute i Melilje, Andore i San Marina tretiraju se kao proizvodi sa podrijetlom u dijagonalnoj trgovini kako je navedeno u članku 3. Priloga I, pod uvjetom da je u zemlji podrijetla izdato uvjerenje EUR-MED ili EUR-MED izjava o podrijetlu.

ANEKS 2: Postojeći alati - web stranice

Web stranice carinskih uprava zemalja članica i zemalja kandidata:

🔗 https://ec.europa.eu/taxation_customs/national-customs-websites_en

Europsko povjerenstvo - Opći aspekti preferencijalnog podrijetla

🔗 https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin_en

PEM - Priručnik za korisnike:

🔗 https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/customs/customs_duties/rules_origin/preferential/handbook_en.pdf

PEM - Objašnjenja

🔗 <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/123a0192-db5d-45cb-8a57-049576a66e86/language-en>

Generalni Direktorat za trgovinu - Pravila o podrijetlu

🔗 <http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/basic-rules>

🔗 <http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/duty-drawback>

🔗 <http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/cumulation>

WCO (Svjetska carinska organizacija) - Podrijetlo

🔗 <http://www.wcoomd.org/en/topics/origin.aspx>

WCO - Priručnik za pravila o podrijetlu:

🔗 <http://www.wcoomd.org/en/topics/origin/overview/origin-handbook.aspx>

WCO – Komentari o podrijetlu:

🔗 http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf/topics/origin/instruments-and-tools/guidelines/origin_compendium.pdf?db=web

WCO - Instrumenti i alati:

🔗 <http://www.wcoomd.org/en/topics/origin/instrument-and-tools.aspx>

WCO – Baza podataka o preferencijalnim trgovinskim sporazumima i srodnim pravilima o podrijetlu:

🔗 <http://www.wcoomd.org/en/topics/origin/instrument-and-tools/database.aspx>

WCO – VODIČ ZA PRAVILA O PODRIJETLU - kumulacija:

🔗 <https://findrulesoforigin.org/Glossary/accum>

ANNEX 3: Supplier's declaration form

Supplier's declaration

The supplier's declaration, the text of which is given below, must be made out in accordance with the footnotes. However, the footnotes do not have to be reproduced.

SUPPLIER'S DECLARATION for goods which have undergone working or processing in the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey without having obtained preferential origin status

I, the undersigned, supplier of the goods covered by the annexed document, declare that:

1. The following materials which do not originate in the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey have been used in the CEFTA Parties to produce these goods:

Description of the goods supplied (1)	Description of non-originating materials used	Heading of non-originating materials used (2)	Value of non-originating materials used (2)(3)
Total value			
Total value			

¹ When the invoice, delivery note or other commercial document to which the declaration is annexed relates to different kinds of goods, or to goods which do not incorporate non-originating materials to the same extent, the supplier must clearly differentiate them.

Example:

The document relates to different models of electric motor of heading 8501 to be used in the manufacture of washing machines of heading 8450. The nature and value of the non-originating materials used in the manufacture of these motors differ from one model to another. The models must therefore be differentiated in the first column and the indications in the other columns must be provided separately for each of the models to make it possible for the manufacturer of washing machines to make a correct assessment of the originating status of his products depending on which model of electrical motor he uses.

² The indications requested in these columns should only be given if they are necessary.

Examples:

The rule for garments of ex Chapter 62 says that non-originating yarn may be used. If a manufacturer of such garments in Serbia uses fabric imported from Montenegro which has been obtained there by weaving non-originating yarn, it is sufficient for the Montenegrin supplier to describe in his declaration the non-originating material used as yarn, without it being necessary to indicate the heading and value of such yarn.

A producer of iron of heading 7217 who has produced it from non-originating iron bars should indicate in the second column 'bars of iron'. Where this wire is to be used in the production of a machine, for which the rule contains a limitation for all non-originating materials used to a certain percentage value, it is necessary to indicate in the third column the value of non-originating bars.

³ 'Value of materials' means the customs value at the time of importation of the non-originating materials used, or, if this is not known and cannot be ascertained, the first ascertainable price paid for the materials in one of the CEFTA Parties. The exact value for each non-originating material used must be given per unit of the goods specified in the first column.

2. All the other materials used in the CEFTA Parties to produce these goods originate in the CEFTA Parties;

3. The following goods have undergone working or processing outside CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey in accordance with Article 11 of the Convention have acquired the following total added value there:

Description of the goods supplied	Total added value acquired outside the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey ⁴
(Place and date)	
(Address and signature of the supplier; in addition, the name of the person signing the declaration has to be indicated in clear script)	

⁴ 'Total added value' shall mean all costs accumulated outside the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey, including the value of all materials added there. The exact total added value acquired outside the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey must be given per unit of the goods specified in the first column.

ANNEX 4: Long-term supplier's declaration form

Long-term supplier's declaration

The long-term supplier's declaration, the text of which is given below, must be made out in accordance with the footnotes. However, the footnotes do not have to be reproduced.

LONG-TERM SUPPLIER'S DECLARATION

for goods which have undergone working or processing in the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey without having obtained preferential originating status

I, the undersigned, supplier of the goods covered by this document, which are regularly supplied to¹ declare that:

1. The following materials which do not originate in the CEFTA Parties have been used in the CEFTA Parties, to produce these goods:

Description of the goods supplied ⁽²⁾	Description of non-originating materials used	Heading of non-originating materials used ⁽³⁾	Value of non-originating materials used ⁽³⁾⁽⁴⁾
Total value			

2. All the other materials used in the CEFTA Parties to produce these goods originate in the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey;

3. The following goods have undergone working or processing outside CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey, in accordance with Article 11 of the Convention have acquired the following total added value there:

¹ Name and address of customer.

² When the invoice, delivery note or other commercial document to which the declaration is annexed relates to different kinds of goods, or to goods which do not incorporate non-originating materials to the same extent, the supplier must clearly differentiate them.

Example:

The document relates to different models of electric motor of heading 8501 to be used in the manufacture of washing machines of heading 8450. The nature and value of the non-originating materials used in the manufacture of these motors differ from one model to another. The models must therefore be differentiated in the first column and the indications in the other columns must be provided separately for each of the models to make it possible for the manufacturer of washing machines to make a correct assessment of the originating status of his products depending on which model of electrical motor he uses.

³ The indications requested in these columns should only be given if they are necessary.

Examples:

The rule for garments of ex Chapter 62 says that non-originating yarn may be used. If a manufacturer of such garments in Serbia uses fabric imported from Montenegro which has been obtained there by weaving non-originating yarn, it is sufficient for the Montenegrin supplier to describe in his declaration the non-originating material used as yarn, without it being necessary to indicate the heading and value of such yarn. A producer of iron of heading 7217 who has produced it from non-originating iron bars should indicate in the second column 'bars of iron'. Where this wire is to be used in the production of a machine, for which the rule contains a limitation for all non-originating materials used to a certain percentage value, it is necessary to indicate in the third column the value of non-originating bars.

⁴ Value of materials means the customs value at the time of importation of the non-originating materials used, or, if this is not known and cannot be ascertained, the first ascertainable price paid for the materials in one of the CEFTA Parties. The exact value for each non-originating material used must be given per unit of the goods specified in the first column.

Description of the goods supplied	Total added value acquired outside the CEFTA Party, [the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey]; ⁵
	Total value:

This declaration is valid for all subsequent consignments of these goods dispatched from.....

to.....⁽⁶⁾.

I undertake to inform.....⁽¹⁾ immediately if this declaration is no longer valid.

.....
(Place and date)
.....
.....
.....

(Address and signature of the supplier; in addition, the name of the person signing the declaration has to be indicated in clear script)

⁵ Total added value' shall mean all costs accumulated outside the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey, including the value of all materials added there. The exact total added value acquired outside the CEFTA Parties, the EU, the Faroe Islands, Iceland, Norway, Switzerland (including Liechtenstein) or Turkey must be given per unit of the goods specified in the first column.

⁶ Insert dates. The period of validity of the long-term supplier's declaration should not normally exceed 12 months, subject to the conditions laid down by the customs authorities of the country where the long-term supplier's declaration is made out.

